

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

De Ernesto hujus Monasterij Hirsaugiensis Abbate XXIV. qui præfuit annis
XIII. mensibus duobus, diebus quoque VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38550

tempore luculentissimos & valde utiles, quos in duobus lib. compræhendit, Sermones quoque de Sanctis in uno volumine plures composuit. Ejus vita miraculis plena diligenter conscripta est.

Anno etiam prænotato XIII. Cal. mensis Decembris obiit Elisabeth filia Regis Ungariæ, uxor quondam Ludovici Landgravij Thuringorum & Hassonum, mulier sanctissimæ conversationis: cujus venerabile corpus in Ecclesia militia Teutonicorum, quam ipsa à fundamentis novam erexerat in oppido Hassiæ Marpurg cum summa reverentia & honore sepultum est, quam Gregorius Papa IX. SS. catalogo inscripsit. Ejus vitam Cæsarius Monachus Heistaberacensis Ord. Cisterciensis, ut supra diximus, aperto sermone descripsit.

Anno præscripto Eberhardus XXIII. hujus Monasterij Hirsaugiensis Reverendissimus Abbas post multos labores, sextâ decimâ die Octobris in Domino quievit, anno ætatis suæ quinto & sexagesimo: Regiminis verò curæ pastoralis sexto decimo non completo, homo certè sempiternâ memoriâ dignus, qui Monasterio in utroque statu laudabiliter præfuit, & jura libertatis cum rebus constantissimè semper defendavit. Ornavit Ecclesiam: plura construxit ædificia, auxit redditus: & ab alijs parta diligentissimè conservavit. Et quamvis Monasticus Ordo, nimium per totum orbem Christianum suo tempore, à primævâ institutionis fervore tepuerat: Eberhardus tamen Abbas, tam in se quàm in sibi commissis, Regulam pro viribus observare studuit; & formam se Monachis vivendi statuit, ac tramitem honestatis custodivit.

De Ernesto hujus Monasterij Hirsaugiensis Abbate XXIV. qui præfuit annis XIII. mensibus duobus, diebus quoque VII.

Rost mortem Reverendissimi ac Deo dilecti Abbatis Eberhardi vacavit Abbatia diebus X. propter illorum absentiam, qui ad electionem novi Pastoris fuerant de consuetudine hæcenus observata laudabiliter evocandi. Cùmque transissent dies expectationis necessariae, convenerunt ad locum Capitularem fratres, qui vocem in electione habebant, Anno Dominicæ Nativitatis prænotato MCCXXXI. Indiæ: Rom: IV. die verò sextâ & vicissimâ mensis Octobris propter novi electionem Abbatis. Præmissis itaque orationibus consuetis, & tractatibus necessarijs, in Abbatem hujus Monasterij XXIV. tandem unanimiter elegerunt Ernestum, Monachum Conventualem, qui majoris Cellarij aliquamdiu gesserat officium: virum bonæ & honestæ conversationis, præfuitque annis XIII. mensibus duobus, diebus VII. qui ordinationem sui à Berengero Spirensium Episcopo, cum debita solemnitate hic in Monasterio suscepit, in præsentia plurimorum, quos invitaverat, Abbatum. Patria illi Suevia fuit, qui natus de honestis parentibus, & secundùm hujus seculi æstimationem non ultimo loco habilis ad Regionem juvenis, sub Marquardo Abbate hujus Monasterij intravit. Qui cum tempore sapientiâ simul & intellectu proficiens in pluribus Monasticæ palestræ officijs, à juventute usque

A a a

in

Opuscula
S. Antonij
de Padua.S. Elisabeth
moritur.Eberhardus
Abbas hujus
loci
moritur.Vacat Abbatia
X. diebus.Ernestus
fit Abbas
hujus loci.
XXIV.Ernesti
patria &
mores.

in senium probatus est, & in omnibus semper fidelis inventus. Erat sane vir mansuetus, mitis ingenio, qui neminem prior, aut sine causa rationabili novit offendere seu perturbare, in his quæ ad monasticam pertinere videbantur integritatem, conversationis fuit honestæ, plus tamen ad curam temporalium aptus, quàm ad instaurationem Regularis observantiæ dispositus, suo etenim tempore pristinus feruor Monasticæ puritatis, & in hoc loco & in cæteris Monasterijs penè omnibus nostri Ordinis nimium tepuerat: & rarus erat Monachus qui ad puritatem, regularis institutionis sanctissimi P. Benedicti ambularet. Monachi namque illius temporis, neglectâ spirituali conversatione, sectabantur carnalia, & spretis, ad quæ vocati fuerant, bonis æternis, temporales nimis anxie quærebant honores, & corruptibiles sequebantur voluptates. Viri ab hoc tempore defecerunt in Ordine nostro docti, defecerunt sancti, defecerunt Regularis observantiæ zelosi cultores: & jacuit per annos ferme ducentos S. Benedicti Religio in deformatione continua, donec tandem per magnos labores Mellicensium, Castellensium, ac postremò Burfeldensium in parte fuit per Germaniam, ut suo tempore dicemus, non in toto resuscitata.

MCCXXXII.

Imperator
in Italia
comoratur.

Anno Ernesti Abbatis I. Fridericus Imperator II. apud Ravennam consistens, exercitum Germanorum magnum vocavit in Italiam: volens humiliare Longobardorum superbiam: qui ad suggestionem Romani Pontificis, ut supra dictum est, contra Imperium unanimes fecerant conpirationem, quam ipsi confederationis nomine velabant.

Germani
contra Longobardos.

Ad Imperium itaque Principis Rex Henricus de Francia Orientali, Suevia, Saxonia, Bavaria, & cæteris nationibus Imperij magnum bellatorum adunavit exercitum, cui se Ducem præbens, versus Lombardiam profectus est. Sed Lombardi futurorum cauti exploratores, præoccupaverunt omnes itinerum portus, quos nominavere Clusas, in tantum quòd nullus exercitui Germanorum in Lombardiam patebat introitus. Unde Henricus cum procedere non posset, retrocedere coactus est.

Tentorium
mirabilis
compositionis
Imperatori
datur.

Eodem Anno Saladinus Ægyptiorum Friderico Imperatori donomisit per suos Oratores tentorium pretiosum, mirabili arte compositum, cujus pretij æstimatio quinque ducatorum millium procul valorem excessit. Nam ad similitudinem spherarum cælestium ininsecutus videbatur constructum, in quo imagines Solis, Lunæ, ac reliquorum planetarum artificiosissimè compositæ movebantur ponderibus & rotis incitatæ: ita videlicet, quòd cursum suum, certis ac debitis spatijs peragentes horas tam noctis quàm diei infallibili demonstratione designabant, imagines quoque XII. signorum Zodiaci certis distinctionibus suis moræ cum firmamento cursum in se planetarum continebant.

Dissensio
inter Archiepiscopum
Moguntinũ &
Lantgraviũ.

Anno prænotato magnæ inter Sifridum Archiepiscopum Moguntinum, & Conradum S. Elisabeth filium Thuringiæ & Hassiæ Lantgravium discordiæ fuerunt subortæ, propter fines & terminos quosdam terrarum, quos uterque voluit suo dominio esse subjectos. Conradus etiam memoratus Comes, contracto suorum exercitu terras Archiepiscopi hostili prior incursione vastavit: oppidum Fridislarie, cum multis in circuitu villis, incendio & ferro invadens everit, ac funditus penè

penè desolavit, & tam per se, quàm per suos fautores damna Ecclesiæ plurima intulit. His contumelijs & injurijs tandem provocatus Archiepiscopus, magnum suorum congregavit exercitum: & contra prædictum Lantgravium processit ad bellum. Congredientes itaque & atrociter dimicantes multi ex utràque parte ceciderunt vulnerati, sed postremò exercitus victoriam obtinuit ipsius Landtgravij. In quo bello Henricus Ecclesiæ Wormatiensis Episcopus, qui fuit in parte Archiepiscopi, cum multis Ecclesiæ suæ Canonicis à Lantgravio captus est. Tandem inter eos concordia facta est, hanc formam continens.

In nomine sanctæ & individuæ Trinitatis, super destructione Fridislaris, & Wizenhausen oppidorum, & alijs damnis, quæ Dominus Sifridus Archiepiscopus Moguntinus, & Dominus Conradus junior Lantgravius hinc inde senserunt, cum querram haberent ad invicem, talis compositio intervenit. Antiqua compositio sicut ordinata est à Domino Sifrido quondam Archiepiscopo: & Domino Ludovico piæ memoriæ, quondam Lantgravio, modis omnibus in perpetuum inconversa servetur. Item oppidum in Wolphan concessit Archiepiscopus in feudum Conrado Lantgravio memorato, & concedet hæredibus suis legitimis etiam filiabus, non existentibus filijs, post mortem sibi jure hæreditario successuris: & si idem Conradus rogaverit in vita sua, ut concedat fratri suo aut filio fratris, idem oppidum, hoc ei nullatenus denegabit. Huic memoratæ compositioni, cum alijs multis interfuit. Frater Conradus de Marpurg, Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, vir in Scripturis sacris magnæ eruditionis & autoritatis, qui, ut supra dictum est, generalis Inquisitor hæreticæ pravitatis, à S. Sede Apostolica deputatus, hoc ipso anno III. Nonarum die mensis Maij quatuor hæreticos in Erphurdienfi oppido condemnavit ad ignem, qui & fuerunt combusti. Multos denique & penè innumerabiles per totum Regnum Teutonum, qui olim latuerant, hæreticos in lucem inquirendo produxit: examinavit & per sententiam damnavit convictos, quos manibus secularium Judicum tradidit ignibus voracibus comburendos. His temporibus Monasterium Laurissenfense nostri tunc Ordinis, unum ex quatuor Imperij Cœnobijs principalibus Mogunt: Dioc: quod olim fuerat opulentissimum, miserandæ desolationis suæ experiebatur initia. Subortâ namque dissensione gravissimâ inter Conradum ejus loci Abbatem ex una parte, & Conventum suum ex alia: malis mala superaddita sunt, quæ Monasterium illud ab Ordine tandem violenter transfulerunt. Cujus perniciosæ translationem historiæ, etsi diversis annis facta sit: sub prænotato tamen, quo principaliora gesta cognovimus, enarrandam desumpsimus, quatenus Monachi omnes discant, simul & Abbates pacem custodire mutuam: & Principum abstinere consultationibus.

Verùm ut causâ destructionis hujus insignis Monasterij altiùs repetamus, notandum Lectori proponimus, quòd Comes quidam Rheni Kanker dictus Monasterium prædictum Laurissenfense olim circa tempora Pippini Regis Francorum, seu paulò ante construxit: & multis possessionibus magnificè dotavit: in quo & Monachus postea factus, usque ad mortem secundùm Regulam sanctissimi P. N. Benedicti conversando sub directione & obedientia Abbatis, cum Deo famulantibus Monachis

Bellū atrox
inter eos
comittitur.

Concordia
inter dissi-
dentes.

Wolphan
oppidum.

Quatuor
Hæretici
cōburun-
tur in Er-
phurdia.

Laurissen-
fis Mona-
sterij deso-
lationis hi-
storia.

Kanker
Rheni Co-
mes funda-
vit Lauris-
sam.

Multi Prin-
cipes in co-
Monachi
facti sunt.

permanfit. In eodem Monasterio deinceps per successum temporis multi viri nobiles, potentes, divites atque doctissimi Monachi facti sunt: qui locum ipsum divitijs & potentia in immensum auxerunt. Inter quos Thassilo Bavarorum Dux fuit non ultimus: qui cum apud Imperialem vicum Ingeltenham, in Consilio Principum propter læsæ Majestatis culpam damnaretur ad exilium, in memorato Cœnobio, unâ cum Theodone filio suo monasticum schema voluntariè induit, & usque ad mortem in eodem perduravit. Crevit autem præfatus locus largitione Regum & Principum successu temporis divitijs & honore ultra modum, & una de Abbatijs quatuor Imperij Principalioribus esse meruit: quemadmodum longè supra diximus, anno Brunonis Abbatis ix. Abbas enim de Laurissa, sicut & Fuldenfis, Hersfeldensis & Wissemburgensis pro tempore existens, Princeps erat Imperij, habebatque sub sua ditione totam Regionem, inter Dietpurg oppidum, & Haidelberg, quæ strata montana, vulgariter die Bergstras nuncupatur, oppida plura, castella, villas, nemora, & dominia multa, pro quorum institutione ac vicissitudine Curiam Imperatoris, ut alij Principes, sequebatur, & referendarij implebat officium. Maxima viguit in hoc ipso Monasterio per annos plures disciplina regularis, & multi in eo viri doctrinâ & sanctitate insignes claruerunt. Feruore tandem sanctæ Religionis nimium tepescente in hoc ipso Cœnobio, quemadmodum & in cæteris, primò per Monachos hujus Cœnobij Hirsaugiensis, jubente S. Patre Wilhelmo, reformatum, missis illic decem & octo Monachis cum Abbate ad instantiam Henrici Imperatoris iv, fuit, Monachis loci reclamantibus & invitis. Qui Regularis disciplinæ tramitem habentes odio, de Cœnobio recesserunt, & discurrentes sine jugo per Regnum, verbis & scriptis Monachos Hirsaugienses, propter vitæ integritatem, quasi nimium austeros & inhumanos præsumptosâ loquacitate infamabant. Vidimus de his plura & metro conscripta, & profa, quæ Henrico Imperatori iv, ab Italia in Germaniam reverso, Monachi Laurissenses, propter improbitatem suam expulsi, contra mores & instituta Hirsaugiensium legenda obtulerunt. Quæ cum friuolè, & dolosè mendaciterque constet esse conficta, indignum sanè duximus nebulonum mendacijs obfuscare historiæ veritatem, prævaluerunt tamen postremò filij perditionis, Monachi vitâ & moribus deformati, & per amicos suos obtinuerunt ab Imperatore, ut restituerentur ad Monasterium, promittentes se colla Regulari observantiæ cum Hirsaugiensibus submissuros. Quod factum in dolo, rei probavit eventus, nam mox ut recepti ad Monasterium fuissent, pristinis moribus improbis, Regulæ Monachorum contrarijs, vivere cœperunt, quorum impuritates cum fratres optimi detestarentur, & suas lædi conscientias convictu impiorum metuerent, ad Hirsaugiam redierunt.

Hirsaugi-
enses Lauris-
sam re-
formave-
runt tertio.

Monachi
Laurissen-
ses discoli.

Monachi
redierunt
ad Laurissam.

S. Ermenol-
dus reform-
avit Lauris-
sam.

Posthæc S. Ermenoldus reformavit Laurissam Hirsaugiensis Cœnobij Monachus, & postea I. Abbas in Brunfeningen, de quo plura diximus anno Brunonis Abbatis ix. munificentia imperiali, memoratam Abbatiam Laurissensem invitatus gubernandam suscepit, & reformare pro viribus studuit, sed cum audivisset, quæ Germanus cum Imperatore contulerat, quemadmodum in gestis ejus longè supra diximus, Abbatiam dimisit, & cum Monachis quadraginta, quos Domino ibidem ac-

qui-

quiserat anno ferme uno ad Hirsaugiam reversus est: & sic remanentibus in Laurissa Monachis deformatis, cassata est etiam secunda reformatio. Postremò temporibus Volmari Abbatis, Lotharius Rex Romanorum compatiens tam insigni loco & improbam conversationem Monachorum habens exosam, ab eodem Volmaro precibus suis obtinuit: quòd Laurissam per Hirsaugienses suos jam tertio reformavit. Misit enim de sua Congregatione Monachos XII. optimè institutos, quorum industria disciplina regularis paulatim apud Laurissenses refluavit, & per annos plurimos laudabiliter *refloruit* duravit: donec postremò iterum defecit. Deinde circa tempora præscripta gravis inter Abbatem & Conventum fuit suborta discordia, regularisque disciplina penitus annihilata custodia: & conditio tam insignis Cœnobij miserabiliter in utroque statu deturbata, Conradus etenim ultimus Monasterij Laurissensis Abbas, ut dilapidator substantiæ temporalis, & criminosus in multis accusatur à subditis: causa inter eos per iudices in Provincia plures discutitur, & tandem ad examen Sedis Apostolicæ defertur. Papa vilitationem Monasterij certis mandavit Commissarijs, Abbati videlicet de Winyviler Cisterciensis Ordinis, cum alijs sibi condeputatis, qui venientes ad locum post maturam inquisitionem, Abbatem per sententiam deponunt: per quod initium desolationis Monasterij tradiderunt.

Interea Sifridus Archiepiscopus Moguntinus, in cujus Diœcesi Laurissense constabat Cœnobium, summis laborabat viribus, ut imperialis Monasterij oppida, castra, villas, & totum Abbatia Principatum Ecclesiæ suæ conjungeret: & Ordinem D. P. N. Benedicti à loco penitus elongaret. In quo quidem desolationis negotio per annos ferme sedecim, fuit laboratum. Enimverò cum Abbas propter inopiam rerum temporalium Imperio consueta non posset exhibere obsequia, memoratus Archiepiscopus occasione sumptâ, pro dicto Principatu, qui centum ducatorum millium excessit valorem, sicut diximus, apud Imperatorem Fridericum II. instantius laboravit.

Anno itaque prænotato Dominicæ Nativitatis, MCCCXXXIII. Ernesti verò Abbatis I. Indiçt. Roman. V. Fridericus Imperator sæpe dictus ad instantiam prænominati Archiepiscopi Principatum memorati Cœnobij Laurissensis, cum omni honore, Vasallis, Ministerialibus, castris, oppidis, nemoribus, teloneis, proventibus, dominijs, juribus & pertinentijs suis, quem Abbas ejusdem Monasterij, à multis retro annis huc usque tenuerat, abstulit atque Moguntinæ, sicut diximus, Ecclesiæ perpetuò annexum univit & incorporavit, juxta tenorem literarum qui sequitur, & est talis:

In nomine Sanctæ & individue Trinitatis. Fridericus II. divina favente
elementiâ Romanorum Imperator semper Augustus, Hierusalem, & Sicilia
Rex, Romani Principis decus extollitur, & augusta Sedes Imperij decoratur:
eum Principatus, in quibus consistit & viget Imperium, in sua dignitate, congrua
provisione reparat & conservat: & illas ad eorum reparationem & conservan-
tiam personas eligit & præponit, qua cum prærogativa commissarum sibi Ecclesia-
rum cum sua merito dignitatis sufficientes ad id, & acceptæ fore censentur. Univer-
sis igitur Imperij fidelibus, tam modernis quàm posteris volumus esse notum, quòd
nos considerantes tenuem statum Laurissensis ab honore & nomine Principatus

Hirsaugienses tertio reformant Laurissam,

Laurissensium discordia

Laurissa visitatur & Conradus deponitur.

Archiepiscopus Principatum Monasterij ambicbat.

Imperator Fridericus Principatum Laurissensem contulit Archiepiscopo.

Exemplar literarum Imperatoris.

Laurissensis allegat inopiam.

proceſſu temporis collabentem: ut non minus Imperio, quàm ſibi deficere videatur. Attendentes inſuper quòd per dilectum Principem noſtrum Sifridum venerabilem Archiepiſcopum Moguntinum, cuius grata ſervitia quotidie Imperio præſtita, noſtro conſpectui multà gratitudine ſe præſentat: necnon per eandem Moguntinam Sedem, velut obſequioſam ſemper Imperio & noſtris honoribus efficaciem: ſervitium ejuſdem Principatùs imperio debitum, quòd propter ejuſdem Eccleſie Impotentiam nobis hæcenus eſt ſubtractum, integrè poterit exhiberi. Aſſiſtente igitur nobis & approbante dilecto filio noſtro Henrico illuſtri Rege Romanorum ſemper Auguſto, ſuper his providere volentes: unà cum deliberatione & conſilio Principum de inata providentia & noſtra gratia Maieſtatis, eundem Principatum Eccleſie Lauriſſenſis cum omni honore, vaſallis, miniſterialibus, caſtris, oppidis, proventibus, juribus & pertinentijs ſuis, ſicut ad nos & Imperium noſcitur pertinere, eidem Moguntina Eccleſie, dicto Moguntino Archiepiſcopo, & ſuis Succeſſoribus imperiali auctoritate in perpetuum donavimus & conceſimus: & nominatum Principem noſtrum venerabilem Archiepiſcopum Moguntinum præſentibus Principibus ſolemniſter inveſtimus: ut eadem Eccleſia Moguntina, idem Moguntinus Archiepiſcopus & Succeſſores ejuſ a modo principatum ipſum teneant & poſideant, & ad honorem noſtrum & Imperij illum ſerveant & conſervent ſalvo jure quòd inde debetur imperio, præſentis privilegij auctoritate mandantes, quatenus nullus Princeps, Dux, Marchio, Comes, Scultetus, Advocatus, miniſterialis, nulla perſona ſublimis vel humilis, Eccleſiaſtica, vel mundana contra præſentis donationis & conceſſionis noſtræ paginam auſu temerario venire præſumat. Quòd qui præſumpſerit, ſciat ſe (propter indignationem noſtram) cui ſe noverit ſubiacere) in ſua temeritatis vindictam, centum libras puri auri compoſiturum: quarum medietas Curie noſtræ: & reliqua parti paſſa injuriam, perſolvetur. Ad hujus itaque donationis & conceſſionis noſtræ memoriam & ſtabilem firmitatem, præſens privilegium fieri fecimus, & Bulla aurea tyario noſtræ Maieſt. impreſſa juſſimus communiri: Hujus rei teſtes ſunt B. Patriarcha Aquilejenſis, &c. Signum Domini Friderici II. Dei gratiâ invictiſſimi Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti Hieruſalem & Sicilia Regis. Ego Sifridus Raiſponenſis Epicoſopus, imperialis aula Cancellarius, vice prædicti Domini Sifridi venerabilis Archiepiſcopi Moguntini: in Germania Archi-Cancellarij recognovi. Acta ſunt hæc anno Dominice Incarnationis milleſe ducentef: XXXII. menſe Aprilis, Indiçt. V. Imperante Domino noſtro Friderico II. Dei gratiâ invictiſſimo Romanorum ſemper Auguſto, Hieruſalem & Sicilia Rege glorioliſſimo, anno Imperij ejuſ XII. Regni Hieruſalem ſeptimo, Regni verò Sicilia triceſimo quarto, feliciter amen. Datum Aquileie per manum. N.

Conſilium
introducitur
principum.

Interdicitur
omnibus
contradictionem.

Bulla confirmat
donationem.

Rex Henricus
Donationem
Patris confirmat.

Exemplar
Henrici Regis
ad idem.

Principatum
Lauriſſenſem
dicitur
Archiepiſcopo
donatum.

Hujus memoratæ donationis privilegio Sifridus Moguntini Archiepiſcopus de mandato Imperatoris Friderici ſuſcepto, quoniam Regem Henricum Patri non dubitabat in Imperio ſucceſſurum: quòd ſibi donatum Eccleſie Lauriſſenſis Principatum firmius perveniret, etiam ab ipſo Rege proprium deſuper Confirmationis privilegium hujus tenoris impetravit:

Henricus Romanus Rex Dei gratiâ ſemper Auguſtus, univerſis Imperij fidelibus, paginam hanc viſuris, gratiam ſuam & omne bonum. Regali munificentie cedit ad gloriam ſi dignis extollit honoribus, ſique rerum amplificat incrementis, ſui cultores lateris & ſuorum conſcios ſecretorum. Hinc enim devotio pullulat in ſubjectis, & augetur numerus in devotis, multiplicante munificentia per exemplum quiſquid potuit, contuliſſe per gratiam. Inde eſt quòd notum eſſe volumus uni-

versis nostris fidelibus tam presentibus quam futuris, quod constitutus in presentia nostra dilectus Princeps noster Sifridus Archiepiscopus Mogunt: celsitudini nostra supplicavit attentè donationem & concessionem Principatus Laurissensis Ecclesie cum omni honore, Vasallis, Ministerialibus, castris, oppidis, proventibus, Juribus & pertinentijs suis, à Domino & Patre nostro Friderico invictissimo Imperatore Romanorum semper Augusto, Hierusalem & Sicilia Rege, nobis presentibus & consentientibus liberaliter sibi factam & Ecclesie Moguntinae denuo gratam habere & conservare inviolabiliter deberemus. Nos igitur attendentes grata obsequia, quae dicta Ecclesia Mogunt: nobis & progenitoribus nostris noscitur impendisse: considerantes etiam servitia debita Imperio, quae per impotentiam Monasterij memorati ei haecenus sunt subtrahèta, per dictum Archiepiscopum, & Successores ejus, posse congruè exhiberi, concessionem praedictam, tamquam de assensu nostro factam gratam habentes, presentis Regalis pagina sancimus edicto, quatenus nulla persona alta vel humilis, Ecclesiastica vel mundana, ei ausu temerario contraire presumat. Quod si quis attentaverit (prater indignationem nostram, quam ex hoc incidet.) quinquaginta libras auri se noverit compositurum; quarum medietatem Curia nostra: alteram vero parti parte injuriam volumus applicari. Testes hujus confirmationis nostrae sunt B. Patriarcha Aquileiensis, &c. Datum apud Chindacum, anno Domini MCCXXXII. quinto Kalend. May, Indi: V. Donatione igitur tam Regali quam Imperiali memorati Principatus ad votum impetrata, saepe dictus Archiepiscopus, ut eum & sibi & successoribus suis perpetuò redderet stabilem, Monachos ipsius Cœnobij Laurissensis callidà persuasione induxit, multa eis promittens & magna, quatenus Romano Pontifici super negotio transactionis Principatus scriberent, & ejus confirmationem instantius ab eo postularent. Monachi autem de sua expulsionem suspicionem non habentes, existimantesque se magnos illico futuros, si Ecclesie Mogunt: forent confederati simul & uniti, Archiepiscopo, super ablatione Principatus, per omnia confenserunt; & Papae literas hujus tenoris direxerunt:

Sanctissimo in Christo Patri ac Domino, Domino Gregorio Sacrosanctae Rom: Ecclesie summo Pontifici: Decanus cum devoto Fratrum Collegio, quamvis pauco, & Ministerialium Ecclesie Laurissensis continuas orationes ad Christum, cum subjectione filiali. Ad Apostolatus vestri gratiam referendum duximus, quod cum ad mandatum & examen Judicum à Sede Apostolica delegatorum Dominus Conradus quondam Abbas noster sententialiter fuisset depositus, pro dilapidatione ac alijs enormitatibus suis, quas commiserat, nos sentientes jam dictae Ecclesie nostrae reformationem, in alio non posse consistere, sicut nec revera potuit, nec potest, memoratos Judices vestros, de benignitate vestra confisi, de concilio & consensu Principum, qui tunc Imperium gubernabant petivimus, Ecclesie Moguntinae eandem Ecclesiam nostram uniri: praesertim cum Ecclesia nostra, sine adjutorio Ecclesie Moguntinae, quae haecenus nos fovit, non possit aliquatenus resurgere: cum etiam dictam Ecclesiam nostram in multis reformaverit, redimendo Castrum ipsius Ecclesie provide de manu fortiorum: in quo quidem castro, multa pars Ecclesie nostrae consistit. Praeterea multas alias possessiones ejusdem Ecclesie nostrae, per potentiam suam recuperavit, & adhuc per Dei gratiam & vestram Patris Sanctae recuperabit.

Cum igitur Pater Clemens & Pie hoc, deliberatione & providentiâ prudentium virorum factum esse, sit manifestum, sanctitatis vestrae pedibus provoluti, humiliter

Donatione
hanc Rex
ipic confirmat.

Archiepiscopus,
Monachos
ut Papae
scribant,
inducit.

Monachi
postulant
se uniri
Ecclesie
Moguntinae.

militer & attentè supplicantes, quatenus nostram necessitatem utiliter respicietes, factum nostrum & unionem ipsam circa sæpe dictam Ecclesiam Moguntinam, ratam habentes, auctoritate & misericordiâ Sedis Apostolicæ, dignemini confirmare, Omnipotens Deus sanctitatem vestram conservet incolumem. Romanus autem Pontifex Gregorius IX. Monachorum de Laurissa epistolis receptis atque relectis, eorum mox precibus annuit, & Sifrido Archiepiscopo Moguntino, tali formâ rescripsit:

Exemplar
literarum
Papæ ad
Archiepisc.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Archiepiscopo Moguntino, salutem & Apostolicam benedictionem. Insinuantibus nobis dilectis filijs Decano & Conventu Laurissensis Monasterij innotuit, quod Abbas de Wincwiler, ac ejus Collegæ, eidem Monasterio de mandato Apostolico visitationis officium impendentes Abbatem ipsius, ab ejus regimine amovissent: procuracionem, defensionem & reformationem ipsius, cum ad eò in spiritualibus & temporalibus lapsus esset, quòd vix posse resurgere, nisi per tuum auxilium, crederetur, tibi, in cujus consistit Diœcesi, commiserunt.

Comendatur
diligentia
ejus facta
prius.

Cum verò eam circa reformationem ipsius sollicitudinem impendisti, quòd præter alia grata commoda, que tua diligentia jam suscepit, castrum quoddam ipsius alienatum omnino ad jus & proprietatem ejus datâ propter hoc de tua non modicâ summâ pecunie revocasti. Nos ergo prudentiam tuam super hoc in Domino plurimum commendantes, Fraternalitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus circa commissam tibi procuracionem, defensionem & reformationem ipsius, sicut laudabiliter incepisti invigilans, sic illud forveas, manuteneas, & defendas, per tuum studium ad statum debitum reducatur, & exinde recipere à Domino retributionem, & à nobis debeas commendari. Datum Perusij, quarto nonas Maij Pontificatus nostri anno sexto.

Archiepisc.
tentat re-
formare
Monasterium.

His literis Apostolicis Sifridus sæpe fatus Archiepiscopus Moguntinus susceptis, non solum de Laurissensis Principatu Ecclesiæ, tamquam verus Dominus, se per omnia intromisit: sed etiam quomodo Monachorum Ordinis nostri locum ipsum incoletium reformaret vitam sedulo excogitavit. Verum posteaquam reformationis negotium inchoavit, legem illis dans in observantia vivendi, secundum Regulam Sanctissimi P. Benedicti, & Monachi cernebant omnem sibi libertatem, quam prius habuerant, penitus ablatam, ipsùmque jam Monasterium, non sibi, sed Ecclesiæ Moguntinæ cum omni honore & dominio esse relictum: serò mysterium intelligentes, & se non parùm circumventos, ne dixerim seductos, nimium doluerunt: seque licet tardè, machinamentis Archiepiscopi dolosis Nobilibus terræ quibusdam auxilium ferentibus cœperunt opponere.

Serò facti
penituit
Monachos.

Episc. Hildensheim-
ensis visita-
tor Laurissens.

Quod ubi ad noticiam Archiepiscopi delatum fuerat, mox Romano Pontificem per literas præmonendo rogavit, quatenus visitationis officium, sæpediti Monasterij Hildensheimensis Ecclesiæ Pontifici de novo committeret: per quem de Monachorum conversatione improba plenam posset habere informationem. Cujus precibus Papa consentiens, Hildensheimensi Episcopo per Apostolica scripta mandavit: quatenus Monasterium Laurissense personaliter accederet, inquisitionis & visitationis officium quanto citius exerceret: ac de singulis relationem faceret.

Visitator
Episc. relationem
scribit ad Papam.

Qui visitatione tandem peractâ, relationem per literas ad Sedem Apostolicam misit: in quibus Romanum Pontificem, de singulis plenius infor-

informavit, asserens Monasterium ipsum in utroque statu miserabiliter deformatum: & Monachos in eo degentes, nimium à tramite Regularis observantiæ deviâsse: nullamque in ipsis spem emendationis esse ponendam, nec posse reformari locum, nisi omnes expellantur. Consuluit denique idem Hildensheimensis Episcopus, ut nostris propter vitæ deformitatem eliminatis Monasterium daretur Cisterciensibus, quod cujus instinctu fecerit, nihil mea interest. Fuerunt tamen qui dicerent, ipsum Archiepiscopum Moguntinum Sifridum, nostri Ordinis Monachos de Laurissa plurimum habuisse suspectos, ne quando in futurum per eos, vel eorum successores, super ablatione Principatus, castrorum, oppidorum & proventuum illius aliqua suscitaretur contentio: pro eo quod hæc omnia sine Ordinis consensu sibi usurpaverat, & ob id totis laborâsse conatibus, ut Monachis nostris, quâlibet occasione, quasi sub reformationis typo expulsis, alterius Ordinis introducerentur viri, qui simplicitate proventuum necessariorum contenti, Principatum & dominia ministerialium tanquam suæ professioni contraria non curarent. Egit, manifestum est, igitur apud S. Sedem Apostolicam omnibus modis & studijs quibus potuit, quatenus Monachi Ord. S. Benedicti sub reformationis prætextu de suo Cœnobio Laurissensi pellerentur, veluti penitus incorrigibiles, & Cistercienses, quibus Principatum & dominia temporalia habere primæva eorum institutio non permetteret, in locum quantocius reponerentur: de quibus omnino fieret securus, quod Cæsaris donatione ablata, nunquam repereret. Unde post biennium tales à Papa Gregorio IX. literas impetravit:

*Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, venerabili Fratri Archiepiscopo Mogunt. salutem & Apostolicam benedictionem. Laurissensis Monasterij vinea diutius expectata ut vnas faceret: ecce in medium produxisse dicitur labruscas: dum Monasterium ipsum, in quo Mariæ officium per contemplationis speculum florere consueverat, & in rerum affluentia temporalium Marthæ officiosa sollicitudo vige-
bat, malitiâ inhabitantium faciente, adeo in utroq. venerabili Fratri nostro Hildensheimensi Episcopo, cujus providentiæ super hoc inquisitionem commissimus referente) didicimus esse collapsum, quod loco Mariæ Jezabel, ac loco Marthæ prodigalitate succedentibus, nulla spes est ulterius, ut in suo possit ordine reformari. Monachi enim ejusdem Monasterij exteriori & interiori nigredine denigrati, adeo se mundi delicijs involuerunt, substantiam Monasterij cum filio prodigo dissipantes, quod eorum scilicet immixtis stercoreibus diutius expectata, non solum fructibus, sed etiam folijs dicitur aruisse: quod nihil aliud expetit & expectat, nisi ut radices sicus fatua, quæ terram inutiliter occupant, abscondantur. Sanè sicut Medici periti solentia vulnera, quæ fomentorum non sentiunt medicinam, abscondenda censentur, ut exclusa putredine, vinum & oleum infundatur vulneribus, & tandem sanetur egrotus. Ne vero, fideles qui bona sua eidem Monasterio contulerunt, orationum sperantes suffragijs inibi habitantium relevari, spe præconceptâ frustrerentur, juxta Episcopi præfati consilium, quod suis nobis literis innotuit, te, qui loci Diocesanus existis, decet & expedit, maximè cum tempus messis advenerit, zizania Monachorum existentium in eo sarculo correctionis & purgationis evellere, ac triticum in horrea congregare. Compatiatur igitur fraternitas tua, quia & nos compatimur Monasterio sic collapsò, & ad ipsum personaliter accedens omnino virtutibus destitutum, Cisterciensem Ordinem plantes in ipso, ut Ordo de nigro conversus in album, purgetur vitijs & virtutibus augeatur, & sic in Archireclini*

R b b b

nuptijs,

Archiepiscopi:
sua quævisse
multorum
opinio est.

Indultum
petit expel-
lendi ipsos
Monachos.

Epistola ad
Archiepiscopi.

Reprobam
Monachorum
vitam
taxat.

Mentis ni-
gredinem
imprope-
rat.

Ferro ab-
scissionis
utendum
monet.

Ut ejectis
Monachis
Cisterciensibus
introducatur.

Monachos
dividi ju
bet.

nuptijs, aqua in vinum summi artificis operatione conversa, florem honoris & honestatis educet, & fructum boni operis non relinquet: ex quo spes fidelium revivifcet, irrigando tanti nominis & religionis de novo plantate, plantulam sui voris dulcedine devotius & libentius confovebunt. Si quos autem de Monachis invenies, quos amor Cisterciensis religionis accendat, illos ibidem retinere poteris, dum tamen de ipsis sinistra opinio nulla apud bonos & graves facile oriatur. Alios vero per diversa loca sui Ord. in tua Diœcesi ad eam cautè disponas, ne una orvis morbida gregem commaculet totum, sed deperdita potius reducat ad caulas: provisorius attentius, ne possessiones & bona, quæ idem Monasterium quondam habuisse noscitur, à plantatione novella aliquatenus excludantur.

Cisterciens.
Laurissam
introduciti
sunt.

Redditus
sibi ab Ar-
chiepisc. de
bonis loci
capiunt.

Cisterciens.
expelluntur à
Monachis
nostris.

Expulsi Ci-
stercienses
ad Archie-
piscopum
confugiunt

Cisterciens.
denuo re-
ponuntur
in Laurissam.

His ergo literis Apostolicis acceptis Archiepiscopus pluries memoratus, & voti per omnia compos factus, omnes Monachos Ordinis D. P. Benedicti. quotquot in præfato Cœnobio erant, contra voluntatem eorum potenter ejecit, & Abbatem cum Conventu Cisterciensis Ordinis juxta indultum Apostolicum introduxit, quibus certos redditus, & proventus annuos unde viverent de bonis ipsius Monasterij, & non de suis assignavit. Castra verò cum oppidis, villis, Ministerialibus, Vasallis & Monasterij Principatu, sibi & Ecclesiæ Mogunt. retinuit, quorum æstimatio valoris, ut supra diximus, centum florenorum millia excessit: & emolumentum quotannis, non parvum rependit. Quod factum nobilibus & vasallis Monasterij valde quidem displicuit quamvis contradicere tantæ potestati non auderent. Introducti autem Cistercienses. Monasterium Laurissense suo more inhabitare cœperunt, provisionem reddituum ab Archiepiscopo, quam illis pro suo placito, ad vitæ sustentationem contulit, accipientes. Nec diu in accepta possessione aliena quieti permanserunt. Monachi namque priores graviter dolentes, se de suo Monasterio expulsos, & in suo Cœnobio alterius professionis homines locatos, in unum convenientes, unanimi consensu statuerunt injuriam sibi ab Archiepiscopo & Cisterciensibus factam, nullatenus dissimulandam. Convocato igitur fautorum auxilio nocte quâdam Monasterium silenter ingressi sunt, & Monachos Cistercienses invafores loci non sine contumelia & verberibus omnes expulerunt, quosdam verò capientes abjurare locum in perpetuum compulerunt. Quibus violenter expulsis, Monasterium suum se recuperâsse putantes, prisco more suo habitare cœperunt, quamvis Archiepiscopi furorem sibi de proximo imminentem haud parum metuerent. Expulsi autem Cistercienses querelam ad Archiepiscopum deferunt, vindictam in præsumptores non sine magna instantia postulantes. Interea Monachi priores non satis in tuto positos esse considerantes, quid pro sua conducatur utilitate inter amicos consultabant, cum ecce subito nunciatur advenire Archiepiscopus, copiosa militum stipatus multitudine. Quod cum audissent Laurissenses pavore concussi, Monasterium deserunt: & ablati, quæ sibi placebant, ad loca sese tutiora receperunt, ordinationem Episcopi circa Monasterium expectare denuo sub silentio decernentes. Igitur Sifridus Archiepiscopus manu suorum auxiliante veniens ad Monasterium Laurissense habitatoribus jam vacuum, suos Cistercienses in eo reposuit, & quosdam è suis militibus pro illorum custodia, contra insidias nostrorum deputavit. Interea nostri latuerunt cum amicis tempus opportunum tacitè præstolantes,

res, quo rursus in vafores alieni juris exturbarent. Et ecce post non multum temporis, cum se Monachi Cistercienses in Laurissa positi securos existimantes, praesidia nimis sumptuosa laxassent: denuo Monachi nostri cum suis amicis quâdam nocte veniunt, Monasterium per occultos aditus, quos noverant, ingressi sunt, & Cistercienses in matutinis laudibus constitutos hostili impetu aggressi cædunt, percutiunt, & rursus de Monasterio, cum maximo tumultu expellunt, protestantes se omnes perempuros, si ad Monasteriû Laurissense denuo fuerint reversi. Unus autem è Monachis Cisterciensibus cum lumine stabat ad analogium legens matutinalem lectionem in ipso tumultu fuit occisus, ab his qui cum nostris irruperant: quod factum usque adeò terruit cæteros quòd ex Cisterciensibus nullus deinceps redire ad memoratum Cœnobium audebat praesumere. Cæde peractâ nostri ad munitiones amicorum se denuo recipiunt: in quibus nullas Archiepiscopi comminationes timuerunt. Fuerunt enim complures in ordine Nobiliû & Comitum, quibus valde displicuit, quòd Archiepiscopus sibi Principatum Monasterij usurpavit. Vacabat ergo aliquamdiu sine Monachis Laurissanum Cœnobium, dum & nostri metu Archiepiscopi redire non possent & Cistercienses furorem nostrorû formidantes nullâ possent ratione persuaderi, ut illuc ampliùs reverti consentirent. Archiepiscopus autem, qui bonis Monasterij cum Principatu inhiabat, factum Innocentio Papæ IV. qui Gregorio IX. successerat, per literas & nuntios intimavit, petens ab eo quid fieri deinceps juberet: cui Papa memoratus ad interrogata ita scribens respondebat:

Innocentius Episcopus, servus servorum Dei: venerabili Fratri Sifrido Archiepiscopo salutem & Apostolicam benedictionem. Cum (sicut nobis exponere curavisti) felicis record: Gregorius Papa prædecessor noster, intellecto, quod Monasteriû Laurissense Ord: S. Benedicti tuæ Moguntinæ Diœcesis in spiritualibus & temporalibus non modicum diminutum propter malitiam inhabitantium in eodem, tibi dedisset suis literis in mandatis, ut Monachis ab eo prorsus amotis illud de Cisterciensi Ordine reformares, tu mandatorum ipsius diligens executor, in eo Conventum Cisterciensem induxisti. Sed nonnulli perditionis filij, qui in reprobum sensum dati Dei filios eos ferociores persequuntur, quo magis habentur dissimiles actibus eorundem, prædictos Cistercienses à præfato Monasterio semel & secundo per violentiam ejecerunt, ex quo Monasterio ipso, non sine injuria JESU Christi, dato penè in vastitatem, penitus in eo laudis non resonat jam vox divina. Quia verò nostræ sollicitudinis dignoscitur interesse, ut Ecclesijs, quarum vastitatem perversorum immanitas procuravit, festinato remedio, ne percant totaliter succurramus, instituendi in eodem Monasterio Conventum Regularium, seu etiam Canonicos seculares, prout tua providentia magis loco & patriæ noverit expedire, eis prioris Conventus redditibus assignatis, liberâ tibi, auctoritate presentium, concedimus facultatē. Contradiçtores per censuram Ecclesiasticam appellatione postpositâ, compescendo. Datum Lugduni III. nonas Majj Pontificatus nostri anno II. Anno videlicet Domini nostri JESU Christi MCCXLIV. nam sicut diximus annis sedecim, per Sifridum Archiepiscopum Moguntinum in hoc negotio Laurissensis Ecclesiæ laboratum fuit.

Posthæc sæpèdictus Archiepiscopus Mogunt: Apostolicâ suffultus auctoritate, præfatum Laurissense Monasterium Præmonstratensibus perpetuò possidendum obtulit, & ex eorum Ordine Conventum illuc

Bbb b 2

sub

Iterum Cistercienses expelluntur ab antiquis.

Monachi unum ex Cisterciensibus perimunt.

Monasterium Laurissense aliquamdiu vacat.

Innocentij Papæ ad Sifridum Archiepisc. epistola.

Mandat Episcopo ut introducat quos voluerit.

Laurissa datur Præmonstratensibus.

Archiepisc.
institutio-
nem quam
fecit, con-
firmat.

Archiepisc.
in Princi-
patum di-
rigit o-
culos.

Præmon-
stratenfes
in Laurissa
Mogunt: fe
subijciunt
Ecclesiæ.

Laurissenf.
Principa-
tui renun-
tiant.

Omnijuri,
si quod eis
competere-
ret, renun-
tiant.

Ordinis in-
stituta al-
legant.

Actum Mo-
guntie an-
no 1248.

sub magisterio Præpositi militantes Domino, tandem collocavit. Et hanc introductionem Præmonstratensium ad sæpe dictum Monasterium Laurissense, idem Sifridus Archiepiscopus Mogunt: suis literis tanquam loci Ordinarius confirmavit, dans Præposito & Conventui novo literas desuper conscriptas, & suo roboratas sigillo, quarum datum est, anno Domini MCLVIII. VI. Idus Januarij Pontificatus sui anno XVIII. quæ cum nimis sint proluxæ ac nostro parum conducant proposito: earum exemplar consultò pertransivimus. Verùm Archiepiscopus sapememoratus, ut Ecclesiæ Moguntinæ Principatum præfati Monasterij Laurissensis, pro cujus adeptione toto studio laborabat, perpetuâ firmitate stabiliret, literas renunciatorias à Præposito & Conventu Præmonstratensi, quos noviter introduxerat, non sine magna injuria Ordinis S. Benedicti exegit & impetravit, quas dare Præmonstratenses non erant difficiles: utpote qui non suis renuntiabant sed alienis. Sequitur ergo literarum exemplar, quas Archiepiscopo renuntiantes tradiderunt.

Universis Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris Præpositus & Conventus Monasterij Laurissensis Præmonstratensis Ordinis Mogunt: Diac: devotas orationes in Christo. Quoniam venerabilis Pater Dominus Sifridus S. Mogunt: Sedis Archiepiscopus, de consilio & consensu capituli Moguntini auctoritate Apostolicâ nos instituit in Monasterio Laurissensi, assignatis nobis provenibus competentibus & honestis, quibus & contenti sumus, videlicet prioris Conventus redditibus universis & officiorum ejusdem. Ratione autem institutionis hujusmodi, ac ideo quia locus noster in Diœcesi Moguntina consistit, nos & ipsum locum nostrum subijcimus, & subiectos recognoscimus Ecclesiæ Moguntinæ, dicto Domino Archiepiscopo, & suis Successoribus universis, juxta quod institutionis nostræ privilegio continetur. Porro cum Imperialis auctoritas pariter & regalis, de consilio & assensu Principum, Laurissensis Ecclesiæ Principatum, cum omni honore, Vassallis, Ministerialibus, castris, oppidis, provenibus, juribus & pertinentiis suis Ecclesiæ Moguntinæ ex certis & legitimis causis duxerunt unendam, secundam quod in Imperiali & Regali privilegij, perspeximus contineri. Nos in Principatu ipso ac cunctis pertinentiis ejus recognoscimus Ecclesiæ Moguntinam Dominum Sifridum Archiepiscopum & Successores ejusdem jus firmum & stabile obtinere: & super his nos nunquam movebimus, vel alij Successores nostri movebunt questionem. Si autem ex institutione nostra, ratione Monasterij Laurissensis nobis vel Successoribus nostris in principatu ipso, vel præscriptis bonis & juribus attinentibus Abbatie esset juris aliquid acquisitum, illi renunciavimus & damus & concedimus id eidem Ecclesiæ Moguntinæ ac ejus Archiepiscopis, qui pro tempore fuerint obtinendum, cum ad reformandum & manutenendum Principatum ejusdem in suis juribus & honore simus penitus impotentes: nosq; talia possidere Ordinis nostri prohibeant instituta. In cujus facti memoriam, & perpetuam firmitatem, presentes literas conscribimus: & Ecclesiarum S. Petri & S. Stephani Moguntinensium, nostrorq; & de omnibus Sanctis Argentinensis Diœcesis sigillorum munimine roborari. Actum Moguntia anno Dominica Nativitatis MCCXLVIII. Indiç: Rom: VI. in mense Januario.

Ex præscriptis literis facile possumus colligere, quæ fuerit causa movens sæpe fatum Archiepiscopum, quod Monasterium Laurissense, non per Monachos nostri Ordinis, sed per alienos voluit reformare. Verebatur enim si prioris Ordinis Monachos de quolibet Cœnobio re-
forma-

formatos introduceret: quod eorum justis quæstionibus & instantiâ Principatum Monasterij, quem sibi contra justiciam usurpaverat compelleretur amittere. Propterea tales Monachos curavit introducere, de quibus posset esse securus, quod injustè ablata nunquam repeterent. Manifestum est enim quod Monachos priores cupidine Principatûs de Cœnobio expulit magis, quàm intuitu reformationis. Nam si voluisset purâ intentione reformâsse Monasterium, Monachos introduxisset ejusdem Ordinis bonæ conversationis, non alienos, néque sibi usurpasset Principatum. Dubium etenim non est, plures eo tempore Monachos extitisse Ordinis S. P. Benedicti, quorum conversatio Præmonstratensibus non esset inferior. Aut si omnes Monachi nostri Ordinis vitam agebant moribus deformatam, ut invenire potuerit nullos, qui essent ad reformationem idonei, quare non fecit eodem zelo fervoris in alijs Monasterijs deformatis, quod præsumpsit in isto. Forsitan nullum erat in Diœcesi Moguntina, castris, oppidis & Principatu notabile, sed transeat in errore necesse est, quæ revocare ad semitam rectitudinis non possumus: & nos tandem post longam evagationem ad historiam revertamur.

MCCXXXIII.

Anno Ernesti Abbatis Hirsaugiensis II. Indiçt. Roman. VI. Fridericus Imperator II. Messanam Siciliae urbem sibi rebellem obsidione vallavit, & post duram impugnationem tandem cæpit, ingressus itaque civitatem, omnes natu majores, qui suo rebellaverant imperio, ignibus tradidit puniendos, & vindictam crudelem nimis de adversarijs suis accepit, cujus atrocitate facti usque adeò ceteri sunt perterriti cives & incolæ Siciliae: ut omnes ultro se illi subijcerent.

Eodem anno tertio Calend. Martij facta est concordia in oppido Franckenfurt, inter Henricum Episcopum, & cives Wormatienses per Sifridum Archiepiscopum Moguntinum, per Conradum quoque Episcopum Spirensē & Marchionem Badensem, cujus quidem pacis sive concordiae pactum in literis desuper scriptis continetur. Hoc ipso anno multa per diversa Germaniæ loca incendia fuerunt.

Anno prænotato Henricus Rex, filius Imperatoris Friderici II. Conventum Principum in Moguntia solemnem celebravit, cum quibus de communi utilitate reipublicæ multa consilia habuit. Conventu Principum apud Moguntiam durante, F. Conradus de Marpurg Ordinis Prædicatorum Beatæ quondam Elisabeth Thuringorum Landgraviæ Capellanus, qui per decem & octo annos jam inquisitoris officium in Regno Teutonicorum magna cum severitate peregit: tale factum in perniciem propriam commisit. Postea enim quàm per omnes Teutoniæ Provincias annis, sicut diximus, decem & octo discurrens autoritate Romani Pontificis sibi commissâ, multos nobiles & ignobiles, Clericos & sæculares, Monachos & Moniales, Beguttas & inclusas, cives & rusticos sub hæresostitulo ignibus præcipiti sententiâ tradidisset, manus etiam in Principes extendere ductus gloriolâ voluit. Comitem itaque Seynensem inter alios sibi delatum, pro hæretico ad suum judicium autoritate Sedis Apostolicæ apud Moguntiam examinandum citavit, Conventu Principum, sicut diximus, ibidem existente. Comes itaque citatus, quoniam præfens erat cum Rege, mox sine mora comparuit: objectum sibi crimen hæ-

Bbb 3 refeas.

Quæ fuerit causa defolationis hujus.

Confirmatur argumentis præscripta narratio.

Imperator vastat Siciliam.

Inter Episc. & Wormatienses facta est concordia.

Conventus Principum Moguntia.

Comes Seynensis acculatur super hæresi Moguntia.

Rex Comitem defen-
dit contra
F. Conradum.

refeos constantissimè refutavit: se Christianum fidelem semper & fuisse & esse clamitans atque in fide ac obedientia Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ perpetuò mansurum, neminè que posse de ipso contrarium probare, atque ob id Principum testimonia omnium imploravit. Sed F. Conradus, qui se multitudine combustorum, quasi ab hæresi sanctam purgasset Ecclesiam, reputabat non immeritò gloriosum, verba Comitis non admisit: quin potius illum constanter pronuncians ut convictum & pertinacem ad incendium iudicavit. Pervenit sermo iste ad aures Henrici Regis & Principum, quorum animi indignitate facti vehementer sunt moti: vocatumque ad se fratrem Conradum ejus temerariam præsumptionem & impiam crudelitatem duris increpationibus redarguerunt, asserentes uno ore atque sententiâ manifestè sibi constare Comitem accusati criminis innocentem, bonumque ac fidelem esse Christianum, quare sibi consuleret monere potius, atque tam præceps, crudelis, & promptulus in hominum simplicium & innocentum esse necem desinar: edicto regali, prò nefas hominis, publicè coram omnibus perperam iudicata recensentes. Neque mirum quod crudele vetatur facere suo more iudicium, qui etsi Dei zelum habuerit: non tamen ubique secundum scientiam, ut legimus iudicavit, nam sicut scriptor quidam dicit historiarum, præceps nimium fuit ad condemnandum quoslibet, à quolibet accusatos, & nec merita discrevit, nec vitæ rationem. Mox etenim ut accusatus coram eo quispiam, per quemcunque aut qualemcunque fuisset, eodem die, sive justè, sive injustè, nullius appellationis seu defensionis refugio sibi proficiente, damnatus sine mora, sine deliberatione ad incendium crudelibus flammis tradebatur. Ob quam causam veluti

F. Conradus
nimium
præceps fuisse
arguitur.

F. Conradus
odio habetur
ab omnibus.

Jubetur
ab inquisitione
desistere.

F. Conradus
in itinere
perimitur.

Henricus
Rex vastat
Bavariam.

publicus Teutonicorum persecutor & hostis in odium multorum, tam nobilium quàm ignobilium, Sacerdotum & Monachorum, ac penè cunctorum Principum devenit, utpote, qui plures minùs justè condemnasse illorum iudicio videbatur. Monitus itaque imperio Regis & Principum, ab inquisitionis suæ crudele officio desistere, confusionem hanc graviter ferens, maximè quod prævalere contra memoratum Comitem de Seyna minimè posset, ad Marpurg natale solum redire in Hassiam statuit, & vitam deinceps in silentio agere quietam. A Moguntia igitur discedens, iter versùs Marpurg oppidum Hassiæ instituit: & tam Regis Henrici, quàm Sifridi Archiepiscopi Moguntini literas commendatitias secum accepit. Cùmque pervenisset in Hassiam haud procul à Marpurg, à quibusdam nobilibus, seu Ministerialibus de Dornbach in itinere latentibus, subito invaditur, & crudeli percussione occiditur. Cùmque multis cum lachrimis vitam sibi concedi postulare, exauditus non est, dicentibus ad illum impijs homicidis: Occidite crudelem, interficite malefactorem, ut qui parcere nulli didicit, pœnas luat mortis, quas meruit. Ejus corpus delatum in Marpurg juxta tumulum S. Elisabeth in Ecclesia Teutonicorum sepultum est.

Anno prænotato Rex Henricus Conventu Principum apud Moguntiam, de quo diximus, ritè peracto atque soluto, cum exercitu sex mille pugnatorum, contra Ducem Ottonem intravit Bavariam: & prælio in campis juxta Licum fluvium haud procul ab Augusta Rhatiorum atrociter commisso, victor extitit, & Ducem memoratum eatenus rebellem ad obedientiam revocavit.

Hoc

Hoc ipso anno interea quo Rex in bello desudabat Bavarico: Theodericus Comes de Montbelgard, magno suorum adunato exercitu, fines Alsatiæ contra Abbatem de Murbach Ordinis nostri ingreditur, & omnia rapinis devastat simul & incendio. Abbas enim prædictus de Murbach præcedenti anno Comitem ipsum in bello ceperat, & aliquantis diebus captivum detinuit, quem tamen postea sub certis pactis & conditionibus liberum dimisit. Qui juramentorum oblitus hoc anno se vindicare studuit, & subjectas Abbatæ Murbacensi terras hostiliter spoliavit. Unde quibusdam jam captis, & prædâ non modicâ comportatâ, cum retrocedere & abire Comes ipse cum suis inciperet, facti rumor in omnem provinciam Alsatiæ diffunditur; consurgensque terræ populus, abeuntes insequitur, per quem non solum præda reducit, sed etiam Comes ipse Theodericus denuo captus est, & custodia Argentinensis Episcopi mancipatus. Quem Pontifex de Bavarica expeditione rediens acceptis cautionibus dimisit.

Eodem anno mortuus est Berengerus de Enthringen Episcopus Spirensis quadragesimus quartus, & in Ecclesia sua sepelitur: cui Conradus de Than, communi fratrum electione succedens, præfuit annis quatuor: qui Ecclesiam parochialem in oppido suo Didesheim cum jure patronatus & decimis Capitulo suo contulit majoris Ecclesiæ Spirensis, in augmentum præbendarum Canonicalium. Hoc ipso anno Curienfis Episcopus à quibusdam nefarijs hominibus occiditur.

His temporibus Cruciatæ, Gregorio Papâ IX. mandante, per totam Germaniam prædicatur contra Ruthenos Idolorum spurcissimos cultores, Polonis & Pomeranis Stretinensibusque conterminos, qui suis atrocissimis incursionibus, jam à multis annis fines Christianorum molestare & inquietare non cessabant. Contra quos tam Romani Pontifices, quam Imperatores & Reges, unâ cum Principibus Magistrum & milites Hospitalis Beatæ Mariæ semper Virginis Ordinis Teutonicorum, ut supra diximus Henrici Abbatis Hirsaugiensis anno quarto, providâ consultatione ordinârunt. Et ex illo tempore Ruscia memorati Ordinis Magistro atque militibus, in possessionem est tradita sempiternam, totius consensu Imperij.

Anno igitur prænotato cum prædicaretur Cruciatæ contra Sarmatas & Ruthenos, multi gregatim nobiles & ignobiles, religiosi & seculares ad honorem Christianæ fidei, dictis fratribus Teutonicorum Ordinis in auxilium venerunt. Inter quos ducatum obtinuerunt Henricus Marchio Mysnensis, qui cum quingentis militibus contra Sarmatas processit ad bellum. Dux quoque Moraviæ, qui cum mille sexcentis viris armatis ad præliandum contra infideles terram suam egressus est. Dux item Cracoviæ sive Poloniæ, qui cum octo millibus contra gentes Sarmatas, Ruthenasque pro Christi fide pugnavit. Qui Principes cum alijs multis Ducibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, atque fortissimis pugnatoribus, in unum convenientes, aciem contra Ruthenos in Christi nomine direxerunt, & penè totam Rusciam igne ferroque vastantes, castra, oppida, ac omnes eorum munitiones brevi tempore cum potentia magna obtinuerunt, Ruthenis minimè resistere valentibus. Deinde memorati Principes in eum Ruthenos articulum necessitatis impulerunt,

Comes Theodericus de Montbelgard vastat Alsatiam.

Comes de Montbelgard captus.

Conradus fit Episcopus Spirensis.

Cruce prædicatur contra Ruthenos.

Exercitus fidelium contra Ruthenos venit.

Rutheni infideles superantur à Christianis.

Rutheni
sunt Chri-
stiani, &
subijciun-
tur Magi-
stro Teuto-
nicorum.

ut abjectis armis pacem quærerent, & se fidem suscepturos Christianam, cum omni gente sua promitterent, hâc igitur promissione uitroncâ nostri susceptâ pacem orantibus dederunt, subijcientes totam Rusciam Magistro Teutonicorum Ordinis in perpetuam possessionem. Qui Magister tam per suos Sacerdotes, quàm per alios, fidem mox Christianam in tota Ruscia fecit prædicari, baptisinate renovari homines, Ecclesias construi, lucos & idola ignibus cremari.

MCCXXXIV.

Crux præ-
dicatur cõ-
tra Stadin-
genes.

Anno Erensti Abbatis III. Papa Gregorius IX. Crucem prædicari mandavit contra Stadingenses populos in confinibus Saxonie & Frisie fitos, paludibus & fluminibus circumfusos, qui pro suis excessibus & subtractione decimarum excommunicati per multos annos contempores Clavium & Pontificum Ecclesie Catholice fuerunt, & pluries cum Catholicis acriter confligentes frequenter victores extiterunt, & raro victi. Unde prosperis elati Romanam Ecclesiam, & omnes Christianos unâ temeritatis sententiâ contemnebant.

Stadingen-
ses Schif-
matici à
nostris su-
perantur.

Anno igitur prænotato magnus Christianorum convenit exercitus, eorum videlicet qui crucem pro Dei honore susceperant, qui sub Ducibus contra Schismaticos illos processerunt ad prælium. Et factâ congressionem victoriam obtinere fideles, & plusquam duo millia Stadingensium Schismaticorum, à nostris in eo bello fuerunt occisi, reliqui ad vicinos Frisones fugientes, amplius Catholicis congregari non sunt ausi, & sic eorum cessavit impietas.

Comes
Hollandie
in tornea-
mento per-
imitur.

Hoc ipso Anno, Comes Hollandie, vanitatis studio, cum quibusdam alijs nobilibus incitatus ad torneamentum, apud Corbiam oppidum Ambianensis in Gallia Diocesis profectus est, & in eodem occisus, de quo post ejus mortem servus quidam Dei mirabilem vidit in spiritu visionem, per quam quilibet amator veritatis potest intelligere, quantum omnipotenti Deo vanitas illa displiceat torneamentorum, quæ nihil est aliud, quàm solemnitas Dæmonum.

Incendium
Wormatiæ

Eodem anno xxii. die mensis Junij civitas Wormatiensis casu igne, fuit in nocte succensa, cujus pars magna, non sine multorum ingenti dispendio civium, miserabiliter consumpta est.

Landolph⁹
fit Episc.
Wormati-
ensis.

Item eodem anno moritur Henricus de Saraponte, memorata civitatis Wormatiensis Episcopus, vir magnificus, & sempiternâ memoriâ dignus: Cui Landolphus quidam in Pontificatu succedens, præfuit plus minus annis xiii. homo multarum actionum: iste Landolphus Episcopus de consensu Sifridi Archiepiscopi Moguntini Moniales nostri Ordinis de Cœnobio, quod Nonnenmünster vulgari vocabulo nuncupatur, in Suburbio Wormatiensis civitatis, propter inordinatam earum conversationem expulit: & Monachas Cistertiensis Ordinis introduxit: quæ quidem Moniales Cistertienses locum ipsum inhabitare cœperunt, & inhabitant usque in præsentem diem.

Nonnen-
münster in
Wormatiæ.

Henricus
Rex contra
patrem
suum con-
spirat.

Anno etiam prænotato Henricus Rex Conventum quorundam Principum celebravit in Bopardia oppido imperiali Trevirensis Diocesis, ubi quorundam nefario deceptus consilio, Imperium sibi vendicare natus, contra patrem suum conspirare non timuit, quod ei tandem causa interitus fuit. Ex illo etenim die sollicitare cœpit quoscunque potuit, donis, promif-

promissis, & minis, ut deserto patre sibi adhererent: & non paucos impietatis suæ consentaneos reperit ac fautores. Sed non diu duravit stultorum Imperium, quod malè fuerat inchoatum. Cives autem Wormatienses & pleròsque alios, qui propter jusjurandum nolebant à fidelitate patris deficere, multis afflixit injurijs, ac per totius anni spatium continuis irruptionibus tribulavit. Marchio autem Badensis, qui fidelis erat Imperatori Friderico, & non parum dilectus, videns præsumptuosam temeritatem Regis Henrici, vehementer indoluit, & proficiscens cum paucis secretò in Siciliam, Imperatorem de singulis quæ filius egerat, diligentius informavit. Quâ novitate Imperator auditâ vehementer obstupuit, præmittens in Germaniam Marchionem honoratum muneribus, se quantocius subsecuturum occultè repromisit, sicut & postea implevit. Marchione autem ad sua reverso, posteaquam factum ejus Regi Henrico innotuit, ægrè tulit; & se patri delatum per Marchionem vindicare graviter cogitavit. Magno igitur suorum adunato exercitu, terras Marchionis ingreditur, & mala in eum grandia machinatur. Sed Marchio, qui de aduentu Imperatoris erat securus, contractis undique copijs civitatum & aliorum qui partes Imperatoris tuebantur, viriliter restitit, & Regem cum suis in fugam convertit.

Item anno prænotato Comes Fridericus de Pfyrt, qui multis annis in carcere detinebatur, à suis tandem post multas tribulationes in ipso carcere, prò nefas, à proprio filio suo strangulatur, & occiditur: cujus miserabilem necem divina justitia satis severè postea vindicavit, quoniam & parricidam crudelissimum in manus persecutorum tradidit, & Comitatum in possessionem alienorum transferens, totam progeniem impijssimi hominis penitus extinxit.

MCCXXXV.

Anno Ernesti Abbatis IV. Indiæ. Roman. VIII. Cuno Abbas imperialis Monasterij SS. Apostolorum Petri & Pauli in oppido Wylsenburg ad petitionem Conradi Episcopi Spirensis de consensu fratrum suorum, jus patronatûs & Ecclesiam cum decimationibus in villa Bulliken prope Landaugiam oppidum Canonicis majoris Ecclesiæ Spirensis in augmentum præbendarum suarum contulit.

Eodem anno Abbas Monasterij Clingensis nostri tunc Ordinis (quod impietas apostatantium Monachorum nostris temporibus in Ecclesiam sæcularem sub Ludovico Episcopo Neometensi commutavit) ad instantiam Conradi memorati Præfulis jus patronatûs, Ecclesiam & decimationes in Offenbach simili devotione Capitulo Spirensi tradidit in proprietatem.

Anno prænotato Fridericus Imperator II. propter factam in se conspirationem filij, rebus in Apulia dispositis, iter maturavit in Germaniam: & transiens per Austriam, nuncios ad Principes Imperij præmisit eos certificans de suo adventu, & mandans omnibus & singulis, quatenus ad Festum Assumptionis B. MARIE semper Virginis apud Moguntiam ei festinarent occurrere ad tractandum de negotijs Regni: & de causis, quæ inter ipsum vertebantur & filium. Circa Festum itaque S. Joannis Baptistæ Imperator venit ad Wormatiam: & ibi diem celebrandi conventûs statuit expectandum. Interea Henricus Rex & filius Imperatoris

Cccc

toris

Cives Wormatienses.

Marchio Badensis Imperatoris informatæ filio

Rex persecuitur Marchionem.

Marchio fugat Henricum Regem.

Comes Pfyrt à filio perimitur.

Cuno Abbas Wylsenburgensis.

Abbas Monasterij Clingensis.

Imperator ab Apulia redit in Germaniam.

Rex Henricus fugiens in Trifels latuit.

toris audiens patris adventum, & metuens à facie illius, in castello Imperiali munitissimo Trifels nuncupato sese recepit, donec rei videret eventum, omnes enim, qui prius in verba illius juraverant, audito Imperatoris adventu, magno timore percussi sunt, & ab ejus fide defecerunt. Mira & stupenda mortalium cogitationum mutatio. Henricus Rex, qui anno priore contra patrem consilio quorundam Principum à Basilea incipiens, per omnes civitates & oppida Rheni fluminis usque ad Coloniā cunctos pene, demptis Wormatiensibus & Marchione de Baden, jurare in sua verba sine minis, sine promissis compulsi: hoc anno solus ab universis Regni fidelibus deseritur: & qui patrem absentem superbus despicit, turpiter à facie præsentis fugit. Denique consilio Principum Regni fœdus cum Lombardis contra patrem jam ante contraxerat: quorum auxilio genitorem suum Imperio privare se posse confidebat. Et ob hanc causam Imperator de Apulia rediturus in Germaniam iter suum non per Italiam, sed longo usus circuitu per Ungariam direxit, infidelitatem Longobardorum habens non minus notam quam suspectam. Nihil quippe horum quæ filius perperam cogitabat, eum latere potuit, sed omnia revelantibus amicis atque fidelibus cognovit: & machinantis consilia facile destruxit. Nam mox ut conspirationem filij & Principum contra se factam audivit, ut erat vir prudens cautè dissimulavit, & præmissis in Germaniam Marchione de Baden, sicut diximus, mentis suæ consilium nulli mortalium communicavit. Per nuncios igitur Romanum Pontificem Gregorium IX. rogavit, ut contra filium rebellem literas pro se daret ad omnes Principes Regni. Papa autem occulti fœderis Principum facti cum Longobardis adhuc ignarus, literas postulatas concessit, quarum virtute Principes moti deseruerunt filium, patri verò adhæserunt. Quæ patris astutiâ circumventum se filius intelligens, factum doluit: & metuens iram patris, ad memoratum castellum Trifels, naturâ simul & arte munitissimum cum paucis se recepit. Consilio tamen Hermanni Magistri Hospitalis Teutonicorum S. Mariæ, quem Imperator ad filium miserat, Henricus Rex idem persuasus, ad patrem venit in Wormatia, cum quibusdam Principibus commorantem, veniam commissorum & indulgentiam ab eo petiturus, secundâ videlicet die mensis Julij anno prænotato, quæ festo Visitationis B. Mariæ semper Virginis nunc in Ecclesia Christianorum Catholica habetur venerabilis. Imperator verò mox ut venientem ad se filium audivit, repletus ira & indignatione, utpotè à quo læsus enormiter fuerat, custodiæ illum mancipari præcepit: nec ullis emolliri precibus, ut misericordiam postulanti impenderet, potuit, sic inquam: commissa luat, oportet, ut ejus penâ filij mortalium discant omnes suis genitoribus constitutum lege naturali honorem impendere, & in eorum perniciem nullatenus conspirare. Captus itaque Rex Henricus imperio Patris primo in domo lapidea quadam fortissima prope S. Andreae Basilicam in Wormatia custodiendus ponitur: posthoc in castello Heidelbergensi, sub custodia Ottonis Palatini Comitis mancipatur: deinde apud villam Alzen carcerali vinculo includitur, postremò in Siciliam deportatus, usque ad mortem captivus in vinculis præcepto patris detinetur. Supervixit autem annis quinque, & in carcere mortuus est, Deo meritis ejus reddente mercedem: quippe qui

Regem omnes conjurati deserunt.

Fœdus Longobardorum cū Rege.

Imperator per Ungariam redijt.

Papa pro Imperatore scribit Principib⁹.

Imperatoris astutiâ contra filium.

Rex Henricus venit ad patrem.

Henricus Rex à patre capitur.

Rex captivus in exilium mittitur.

qui Teutonicum nobile Regnum iustitiæ prædonibus fecerat esse comūne, qui viros divino servitio mancipatos, tam Clericos sæculares, quàm Monachos sive claustrales servitijs & exactionibus indebitis, iniustis & inconsumptis nimium gravans oppressit, qui Regnum pacis usque adeo diræptioni exposuit raptorum, ut nulla jam esset viatoribus transeundi relicta securitas, sed omnia raptoribus manerent exposita. Instante autem festivitate magnâ Assumptionis B. semper Virginis Mariæ Fridericus Imperator de Wormatia descendit ad Moguntiam, & convenerunt ad eum penè totius Regni Principes, Abbates, Duces, Comites, & Nobiles multi, quorum magnus erat numerus, juxta quod eis per literas, tam ipsius Cæsaris quàm Papæ Gregorij IX. prius fuerat imperatum, ibi Cæsar ipse Fridericus in Octavis festi Assumptionis intemeratæ Virginis Mariæ, Imperiali diademate coronatus incessit, & suam magnificentiam coram Regni Principibus in multa munificentia ostendit. Coquinas in campis extra civitatē plures construi fecerat, & omnibus adventantibus victum impendebat. Nam ut ex illorum scripturis invenimus, qui huic Principum interfuere conventui, plus quàm duodecim millia hominum ad eam convenere Curiam Cæsaris, qui omnes cibum & potum de Imperatoris munificentia largâ distributione acceperunt. Unde præ nimia multitudine homines non in civitate, sed in tentorijs manere campestribus cogebantur. Nec fuit in memoria hominum tantus Principum ac nobilium Regni Francorum Teutonici Orientalium conventus, in quo magnificentia Imperialis Celsitudinis major ostensa fuerit. In eo conventu Principum discordia, quæ inter ipsum Fridericum Imperatorem II. & Ottonem Saxoniam Ducem per annos ferme octo, non sine multorum incommodo duraverat, optimarum consilio sedata est anno prænotato XXI. die mensis Augusti. Et alterâ die, quæ fuit octava festi Assumptionis, Imperator Principes universos Missarum solemnitate peractâ ad epulas mensæ Imperialis invitavit, quæ propter nimiam populi multitudinem, sicut dictum est, extra Moguntiam in campis magnis fuerunt sumptibus præparata. Causam dissensionis inter Fridericum Cæsarem & Ottonem Saxoniam Ducem memoriæ volentes commendare posteritatis historiæ seriem necesse est, ut paulò altiùs repetamus. Unde notandum quod Henricus olim Dux Bavarie & Saxonie cognomento Superbus, qui filiam Locharij Imperatoris II. Gertrudem nomine habebat uxorem, de quo diximus anno Volmari Abbatis XIV. genuit Henricum cognomento Leonem Brunsvicensium bellicosissimum Ducem, de quo fabulosa illa mirandæ navigationis recitatur historia, de qua breviter dictum est anno Volmari Abbatis allegato. Henricus autem dictus Leo, uxorem habuit Mechtildem filiam Regis Anglorum, de qua genuit tres filios Ottonem scilicet Imperatorem IV. qui comes fuerat Pictaviensis, de quo supra diximus, Wilhelmum quoque Ducem Saxonie, & Henricum Comitem Palatinum Rheni. Wilhelmus verò genuit Ottonem prænominatum Saxonie Ducem, quem diximus Imperatori Friderico in conventu Principum apud Moguntiam reconciliatum. Porro Henricus uxorem duxit Agnetem filiam Conradi Comitis Palatini Rheni, qui genus suum duxerat ex Ducibus Suevorum. Erat enim frater Imperatoris Friderici primi, quemadmodum supra dictum est anno Volmari Abbatis XXXVI. Henricus

Conventus
Principum
Moguntie
magnus.

Otto Saxo-
num Dux
Imperato-
ri recon-
ciliatur.

Causa
dissensionis
inter eos
quæ fuerit.

Genealo-
gia Ducum
Saxonie.

Henricus
Dux Brun-
ſuicenſis fit
Palatinus
Rheai.

Henricus
Palatinus
ſecundam
duxit uxorem.

Henricus
Palatinus
moritur.

Henricus
Marchio
de Baden
fit Dux
Brunſui-
cenſis.

Henricus
Marchio
Ducatum
Brunſui-
cenſ. ven-
dit Impera-
tori.

Otto Dux
obid rebel-
lat Impera-
tori annis
otto.

Imperator
proceſſit
contra Ot-
tonem.

Otto Dux
Imperatori
ſe ſubmit-
tit.

ergo Saxonum Dux memoratus, Palatinatum Rheni poſt mortem ipſius Conradi ſine filijs cum Agnete unica relicta filia hæreditario jure poſſedit, de qua genuit duas filias Gertrudê videlicet, quam Otto Dux Bavarie, ut ſupra diximus, habuit uxorem, & cum ea mortuo Henrico ſocero Palatinatum Rheni obtinuit. & Adelhaidem, quam Henricus Marchio Badenſis duxit uxorem. Mortuâ poſthæc Agnete filiâ Conradi Comitis Palatini Rheni, matre prædictarum duarum filiarum, Henricus Palatinus Rheni & Saxonum Dux maritus quondam ejus, ſecundam duxit uxorem Agnetem filiam ſcilicet Comitis de Lantſpurg, de qua tamen nec filios genuit nec filias, quoniam ſterilis eſſe dicebatur. Noviffimè quoque anno circiter XIII. Eberhardi Abbatis mortuus eſt & Henricus ipſe, non relinquens alios liberos quàm duas filias memoratas. Unde Otto Bavarie Dux præfatus, ratione uxoris ſuæ Gertrudis, quæ fuit primogenita defuncti, Comitatum Palatinum Rheni, oppidum Heydelberg hæreditario jure poſſedit, cum omnibus proventibus, qui ad Principatum illius pertinebant. Henricus autem Marchio de Baden, qui Adelhaidem ſecundogenitam, ſicut dictum eſt, habebat uxorem, Ducatum Brunſuicenſem, quem ſocer jure paternæ ſucceſſionis vivens poſſederat, nomine conjugis ſuæ accepit in diſiſione Principatûs. Contra quem Otto Saxonum Dux, qui nepos fuerat Henrici Ducis Palatini ſe potenter oppoſuit, aſſerens filias in Principatu nõ poſſe genitori ſuccedere, & ob id Brunſuicenſem ſibi Ducatum jure propinquitatis attinere. Cujus potentie, cum Henricus Marchio ſæpèdictus non poſſet reſiſtere, ſapiente uſus conſilio, juſ omne quod cum uxore ſua habuit ad memoratum Ducatum Brunſuicenſem, Friderico Imperatori II. pro notabili pecuniarum ſumma vendidit, quam in alias ſui Principatûs utilitates non ultimas expendit. Et ita factum eſt, ut hæreditatem uxori debitam contra voluntatem Ottonis reciperet, & potentiorẽ contra potentem adverſarium ſuſcicaret. Imperator autem Gubernatorem ſuum in Saxoniam miſit cum exercitu, quatenus noviter emptum Ducatum in poſſeſſionem nomine comparantis acciperet, & redditus ac cenſus inde provenientes ex more colligeret. Verùm Otto Saxonum & Luneburgenſium Dux graviter ferens Principatum progenitorum ſuorum in manus deveniſſe alienigenarum, ſe venientibus potenter oppoſuit, & miſſos ab Imperatore, non ſine contumelia retrocedere coëgit. Dum hæc agerentur in Saxonia, Imperator in Sicilia commoratur. Qui anno prænotato, ſicut diximus, in Germaniam reverſurus, per Ungariamque iter faciens exercitum direxit contra Saxoniam, Duci Ottoni, amicorum conſilio præſcripto bellum pro contumelijs, quas fecerat, illaturus. Quod ubi innotuit Ottoni, amicorum conſilio perſuaſus gratiam Imperatoris per nuntios expoſtulat, ſeque ipſum & omnia ſua illius Imperio ſubmittens humiliter commendat: promittens ſe ratum & gratum habiturum per omnia quidquid ſtatuumdum judicaret. At Imperator Principes in teſtimonium volens ad eſſe Regni Ducem ad futurum conventum remiſit in Moguntiam, ubi communi Optimatium ſententiâ concordia fieret.

Conventu igitur Principum ſupradicto apud Moguntiam durante, imprimis concordiam facere cum Saxonibus Imperator ſtatuit, quam de conſenſu tali moderamine confirmavit. Ducem namque Ottonem,

tonem, quoniam læsæ Majestatis reum sententia procerum judicavit, Principatu electionis Imperij cum Ducatu Saxonie privans, Ducem Brunsvicensẽm constituit, Principatum illi, quem pecuniã emerat ab Henrico Marchione de Baden. sicut diximus, donavit: cui & Lunenburgium conjunxit. Porrò Ducatum Saxonie quem Otto prius habuerat, Imperator contulit Alberto Henrici Comitis de Anhalt filio, creans illum in Ducem Saxonum, & Principem Electorem, qui fuerat in Comitatu Louenburgensi: propterea quod esset vir prudens & strenuus; & multos diuturnosque tolerasset labores pro honore Imperij. Et sic potestas eligendi Imperij per Fridericum Imperatorem II. cum Ducatu Saxonie propter Ottonis contumaciã in Comites de Anhalt consensu Principum anno præscripto translata est. In eodem conventu Principum apud Moguntiam post factam cum Saxonibus concordiam, mortuus est Archiepiscopus Bisuntinus in Burgundia, vir sapiens & strenuus Imperij Consiliarius non ultimus: cujus corpus in Ecclesiam propriam reportatum sepultum est. Posthac Imperator soluto conventu Principum de Moguntia reversus est in Wormatiam: ubi celebratis nuptijs, tertiam duxit uxorem Regis Angliæ sororem, quoniam uxor secunda nomine Jola Joannis Hierosolymitani Regis filia jam pridem mortua fuit. Sunt qui dicant, hanc Regis Angliæ sororem non II. sed III. Friderici Imperatoris fuisse uxorem, & recte sentire videtur. Nuptijs autem solemnibus apparatu celebratis novam Imperator conjugem misit ad Hagenavve Imperiale oppidum Alsatie, ubi quasi per totam hyemem eundo & redeundo sæpius cum ea permansit.

Anno prænotato circa festum Omnium Sanctorum Imperator conventum Principum denuo celebravit apud Augustam urbem Sueviæ, in quo multa pro pace Regni cū optimatibus tractavit. In eo conventu Rex Boemorum comparuit, qui filiam Ducis Suevorum habebat uxorem: cui Imperator Fridericus decem millia marcarum argenti pro jure suo, quod illi competeat in Suevia, persoluit. Ab Augustâ post solutionem Curie Principum Imperator ab Hagenavve reversus, ibidem cum uxore nova hyemavit. Ad quem Comes venit Tolosanus, & magnis oblatiis muneribus Marchiam Anthonitanam ab eo in feudum suscepit. Comes quoque Provinciae añum ætatis agens quinquagesimum ad Imperatorem veniens in Hagenavve miles ab eo creatus est, licet aliquantulum renitens, propterea quod more progenitorum suorum opinione vulgari deceptus credebat, se non diu posse vivere, posteaquam militie gradum & insignia suscepisset. Duos etiam potentissimos Reges habebat generos, Anglorum videlicet ac Gallorum, quorum autoritate compulsus militie Ordinem accepit. Indignum quippe reputabant focerum suum non esse militem. Ex quo manifestè possumus intelligere, quam fuerit olim gloriosa dignitas, quã etiam potentissimi Principes adepti, se fieri putabant meliores. Eodem quoque anno venerunt ad Imperatorem in oppido Hagenavve cum certis Principibus existentem, Oratores Regis Hispaniarum qui dextrarios ei pulcherrimos & munera pretiosissima multa simul & varia cum amicitie literis attulerunt.

MCCXXXVI.

Anno Ernesti Abbatis V. Gregorius Papa IX. ad instantiam Principum

Cccc 3

pump

Otto Ducatum Brunsvicensis. suscipere cõpellitur.

Ducatus Saxonie transfertur in Comites de Anhalt.

Imperator tertiam ducit uxorem.

Conventus Principum in Augustâ.

Comes Provinciae creatur miles.

Rex Hispanie Imperatori literas mittit.

S. Elisabeth canonizatur.

pum Imperij nomen S. Elisabeth Lantgraviae Thuringorum in Marpurg oppido Hassia sepultæ, de cujus felicissimo transitu supra jam diximus anno Eberhardi Abbatis ultimo, SS. catalogo iussit inscribi, præmissâ inquisitione, ut moris est, de vita & miraculis ejus per Sifridum Archiepiscopum Moguntinum, Theodericum Archiepiscopum Trevirorum, & Episcopum Hildesheimensem in Saxonia: quos hujus sancti negotij Commissarios constituerat. Quorum relatione Pontifex super infinitis miraculis ad tumbam ejus factis, & sanctimoniâ vitæ certificatus, ut jure debuit, postulantibus acquievit.

Corpus S.
Elisabeth
levatur.

Anno igitur prænotato, qui erat à transitu Beatissimæ mulieris de hoc mundo ad patrem quintus, in prima die mensis Maij. convenerunt in prænominato Hassiorum oppido Marpurg præfati Sedis Apostolicæ Commissarij, cum multis alijs Episcopis, Abbatibus, Prælatibus, atque Principibus, præfente Friderico Imperatore II. & sacrum ejusdem Domine corpus cum magna solemnitate levârunt: pronuntiantes eam coram omni multitudine Apostolico jussu, catalogo Sanctorum esse insertam, & ob id quotânis memoria festi ejus tertio decimo Calendarum Decemb. in Ecclesia Dei solemniter venerandam. Imperator verò primum de sepulchro ejus lapidem proprijs manibus devotissimè removit, & productam de thesauris suis auream coronam, sanctissimo ejus capiti humiliter imposuit: & multa loco beneficia contulit. Sanctum verò corpus in sarcophagum aureum ad hoc antea pretiosissimè præparatum, Episcoporum manibus repositum est. Maxima hominum multitudo tam ex vicinis, quàm ex remotissimis terrarum provincijs illuc ad S. Mulieris convenit solemnia, quorum numerus supra duodecies centena millia æstimatus memoratur, multa ibidem & penè infinita ad invocationem Sanctissimæ Mulieris contingere miracula: quæ felicem & Sanctam comprobârunt.

Judæi puerorum occisores apud Fuldâ cremantur.

Anno etiam prænotato, Judæi in oppido Fuldensi comorantes innotatâ sibi crudelitate sævientes quosdam pueros Christianorum in molidino quodam punctioibus multis cruciantes, miserabili tormentorum genere occiderunt: sanguinem eorum in usum, ut dicitur, profanè referentes. Quorum detecto scelere capti sunt omnes, & qui rei sceleris inventi fuerant, ignibus traduntur. Verùm gens impia & Crucis Christi semper inimica suo more crimen exustorum negans apud vulgares injuriam passos clamitare non timuit: usque adeo ut etiam Imperatorem ipsum Fridericum contra Fuldensis Cœnobij Abbatem, tanquam iniquum judicem provocare varijs modis præfumeret, quo comperto Abbas, ut mendaces & impios illos convinceret, cadavera puerorum, quos interfecerant, Imperatori conspicienda in Hagenavve transmisit, & justum in sceleratos factum fuisse judicium evidenti testimonio docuit. Corpora verò ipsa puerorum in Ecclesia parochiali oppidi memorati Hagenavve tanquam Christi Martyrum, Imperatore mandante, honorificè sepulta sunt, & magna Judæorum persecutio per totum penè Regnum Francorum Orientalium subsecuta fuit.

Imperator cum exercitu vadit in Lombardiam.

Anno etiam præsignato Fridericus Imperator magno exercitu Germanorū adunato contra Lombardos in Italiam profectus est, quorum temeritas mandatis ejus à pluribus jam annis fuerat inobediens & rebellis. Et

Et primò quidem Vincentiam potenter obtinuit, quam incensam igni penè totam funditus evertit, malens habitare sine muro subditos, quàm fortalatio munitos & mœnibus, novas denuo quotidie suspicari fieri posse inimicos. Mantua etiam & Padua, post multos labores & expugnationis pericula, tandem fortitudi ne militum victæ, in ejus ditionem pervenerunt. Et progrediens ulterius, omnem provinciam Lombardiæ obtinuit, ac sui terrorem in cunctas nationes Italienses transfudit. Interea dum hæc per Imperatorem gererentur in Lombardia, Rex Boëmorum & Bavarie Dux cum quibusdam alijs Episcopis atque Principibus, magno adunato exercitu terram Ducis Austriæ jussu Imperatoris hostili pervadunt incursum, propter excessus multiplices & enormia facta, quibus Dux Cæsarem offenderat. Qui cum venissent in Austriam conjunxerunt se illis plures terræ nobiles, quos Dux vel injustè oppresserat, vel de terra fecerat exulare. Audiens verò Dux tanti adventum exercitûs, cum non se confideret posse resistere, venientibus occurrere detrectavit, sed recludens se in præsidio munitissimo rei præstolabatur eventum.

Imperialis autem præfatus exercitus, totam ferro & incendio devastans Austriam nullo resistente, Cæsaris Imperio subjugavit. Quod cum Imperatori per nuntios & literas Principum innotuisset, res suas in Lombardia secundum quod licuit ad pacem ordinando, tranquillè disposuit, & cum una exercitûs parte in Austriam descendit; veniensque in oppidum Viennense, ibidem per hyemen mansit, & fugato Duce Austriam suis militibus gubernandam & custodiendam comendans singula providit.

MCCXXXVII.

Anno Ernesti Abbatis VI. Imperator Fridericus in Vienna oppido, sicut diximus, Austriæ constitutus, in præsentia multorum Principum Ducem Austriæ Fridericum propter enormia facta, per sententiam imperialem publicam de patria proscripsit, & ejus Ducatum Imperio restituit; Viennam quoque oppidum postulantibus incolis Imperiale proprium esse perpetuò decrevit: firmamento prohibens literarum ne deinceps quovis modo ab Imperio semoveretur. Sic etenim protestatur in literis Cæsaris, quas ubi contulit, memoratis. Volumus, inquit, ut nunquam per concessionem alicujus beneficii urbs Vienna de nostra & Imperij potestate futuris perpetuis temporibus transeat. Et quia forsitan, erunt olim futuri, qui hanc nostram compilationem historiarum legentes mirabuntur Austriæ Ducem potentissimum, Imperatoris sententiâ proscripsum, & scire causam volent propter quam, tantâ in illum severitate animaverit, operepretium judicamus rationes hujus facti nobis veterum annotatione signatas in medium producere. Prima omnium displicentiarum causa fuisse memoratur, quod memoratus Dux Austriæ Fridericus, cum Henrico Rege & Mediolanensibus contra Imperatorem conspiraverat; & Rege, sicut diximus, à patre jam capto, ad audientiam Principum Regni vocatus & citatus Moguntiam venire contempsit.

Item pauperes terræ per totam Austriam simili austeritate ultra modum gravans de singulis terræ mansis sexaginta denarios à possessoribus exegit, & subditos nimium afflixit. Item Monasteria, Ecclesias, elaustrales & templorum Christi Ministros, inauditis, inconsuetis, & inportabilibus exactionibus nimium opprimens in extremam paupertatem

Austria
Imperato-
ri contra
Ducem su-
bicitur.

Imperator
venit in
Austriam.

Fridericus
Dux Au-
striæ ab Im-
peratore
proscribi-
tur.

Vienna
pertinet ad
Imperium.

Quæ fue-
runt scelera
Ducis &
causæ pro-
scriptionis.

tem deduxit, decimas Dei servis deputatas, violenter rapuit, Ecclesias pecunijs & ornatu suo spoliavit: Episcopos, Abbates, & reliquos sacri Ordinis viros, tanquam vilissimos homines spreuit: statuta quoque sanctæ Marris Ecclesiæ mente tumidâ contempfit.

Item adulterium in oppido Vienna cum uxore cujusdam civis notorium & publicum commisit; & multos graves excessus alios sine verecundia perpetravit, factus publicus virtutum hostis, & amicus vitiorum. Pro his & alijs enormitatibus suis ab Imperatore sæpe per nuntios & literas paternè admonitus, & postremò ad curiam Principum citatus Moguntiam, cum omnia spernens contemneret, de Regno proscriptus est: & Domino vindicante sanguinem pauperum, exul mori compellitur. Et nota, quòd Austria olim fuit Marchionatus, quemadmodum diximus anno Volmari Abbatis xxxiv. quem Fridericus Imperator ejus nominis primus in Ducatum sublimavit, & Henricum Lupoldi filium, Ducem Austriæ primum instituit. Qui quidem Dux Henricus Monasterium S. Jacobi Scotorum nostri Ordinis Viennæ fundavit: in quo & mortuus postea sepulturam accepit. Friderico autem sapediçto Austriæ Duce propter suam rebellionem fugato atque proscripto, sicuti est dictum, Imperator Austriam suis fidelibus tuendam & gubernandam commisit, Viennam verò oppidum Odacharo Wenceslai Boemorum Regis filio commendavit, qui per annos plures postea dominabatur in Austria, quemadmodum in sequentibus, Domino largiente plenius dicturi sumus.

Monasterium Scotorum fundatur Viennæ.

Conradus filius Imperatoris fit Rex Romanorum.

Imperator cum exercitu redit in Longobardiam.

Anno prænotato Imperator negotijs & rebus in Austria dispositis Ratisponam ascendit, secum habens Conradum ex Jola Hierosolymitani Regis filia quondam uxore, filium adhuc puerum, quem præcepto patris in locum Henrici Regis captivi Principes Imperij, videlicet Sifridus Archiepiscopus Moguntinus, Theodericus quoque Archiepiscopus Trevirorum, Wenceslaus Rex Bohemiæ, & Otto primus ex Ducibus Bavarie Comes, ut supra dictum est, Palatinus Rheni Heidelbergensis in Regem elegerunt. Imperator verò apud Ratisponam urbem Bavarie constitutus, conventum solemnem apud Spiram, proximè celebrandum per literas & nuntios Principibus indixit. Die autem præfixo jam instante Principes juxta mandatum ejus apud Spiram convenerunt, ubi inter alia reipublicæ negotia denuo Cæsar filium suum Conradum Romanorum Regem per Principes designavit. Post solutionem memorati conventus, Imperator Fridericus, promissâ principum auxilia, contra Lombardos in oppido Hagenavve parvo tempore apud uxorem expectavit. Quibus tandem ad votum præsentibus Eberhardum Comitem de Eberstein cum ducentis equitibus misit in Austriam, ad custodiam Viennæ oppidi: cui & Regis Boemorum suffragia jussit conjungi. Collecto deinde magno pugnatorum exercitu Cæsar Fridericus in Longobardiam revertitur, & congregiendi cum Mediolanensibus victor exitit: & multorum millia interfecit, denique plures cepit: ac reliquos in fugam nimis turpem convertit. Acta sunt hæc in Longobardia circa Festum S. Andreae Apostoli anno prænotato. Cumque Imperator totam suo exercitu devastaret Longobardiam, & omnes penè munitiones, civitates, oppida & castella, suo potenter subjugasset imperio: Mediolanenses Romani Pontificis Gregori IX. defensionem contra Fridericum Cæsarem

invo-

in vocarunt. Quorum precibus Pontifex inclinatus, precibus Imperatorem & literis monuit, quatenus à devastatione Longobardorum desisteret: alioquin sciret se anathematis vinculo innodandum, sed Imperator non attendens monita Papæ, Longobardos ut cœperat, omnino persequitur.

Anno prænotato Fridericus Imperator II. Advocatiam villæ Bischoffhaim, cum omnibus proventibus & utilitatibus suis in Francia Orientali quatuor ab Herbipoli milliariibus sitæ, quam ut Sueviæ Dux in beneficio feudali tenuerat ab Ecclesia Moguntina Sifrido Archiepiscopo liberam restituit: & donatione perpetuâ spontaneè resignavit in mense Aprili.

Eodem quoque anno in fine Quadragesimæ mortuus est Henricus Archiepiscopus Colonienfis, cui successit Conradus de Hœnstedem vir strenuus & rerum Ecclesiæ suæ defensor acerrimus, & præfuit annis quatuor & viginti, qui multas contentiones & dissensiones suo tempore habuit cum civibus Colonienfis.

Multa his temporibus latrocinia, bella & devastationes fuerunt in diversis provincijs, Moguntina videlicet, Colonienfi, Trevirensi, & maximè per Diœcesim Leodiensem, & plura mortalibus ob id provenerunt incommoda nec sine sanguinis profusione. Vini paucitas fuit, quæ pretium ejus nimium augmentavit, in tantum, quòd sedecim denarij pro una mensura vini apud Alfatios hoc anno dabantur, ubi anno præcedente tanta copia fuit, ut mensura una pro denario uno venderetur, & ob nimiam vini abundantiam, & vasa deficerent & emptores.

Circa finem hujus anni prænotati hoc est in vigilia Nativitatis, mortuus est Conradus de Than Episcopus Spirensis, & in majori Ecclesia Neometensi præfata cum honore sepultus, vacavitque sedes Episcopalis diebus xxvii. usque in annum sequentem, cujus initium à Calend. Januarij ponimus.

MCCXXXVIII.

Anno Ernesti Abbatis VII. Indiçt. Roman. xi. qui fuit à prima fundatione Hirsaugienfis Monasterij transpontem apud S. Aurelium Præfullem Christi, cccc. annus in festivitate S. Agnetis Virg. Mart. Conradus frater Eberhardi Comitis de Eberstain Spirensis Ecclesiæ Præful constituitur, & præfuit annis ferme septem, vir bonus & strenuus.

Eodem quoque anno mortuus est Henricus ultimus Comes Provincialis seu Lantgravius Alfatia sine liberis, qui multa feuda seu beneficia ministerialia possederat vivens, tam ab Argentinensi Ecclesia, quam ab Imperio Romano, & alijs Monasterijs atque Principibus, quæ illo mortuo, ad suos Dominos cum libertate sunt reversa, & manent usque in præsentem diem.

Anno prænotato Sifridus Archiepiscopus Moguntinus, Conradus Archiepiscopus Colonienfis, Conradus de Eberstein Episcopus Spirensis, & plures alij Principes, cum valido suorum exercitu adjutores in Longobardiam ad Imperatorem profecti sunt: quorum auxilio Cæsar Patavinos primùm, ac deinde Tarvisinos, Vincentinos, Veronenses, Brixianosq; suo Imperio subegit. Quod cum Romanus Pontifex Gregorius IX. recognovisset, Protonotarium suum ad Imperatorem misit, orans, ut si pacem Ecclesiæ

Advocacia
in Bischoffs-
haim fuit
Suevorum.

Conradus
fuit Archie-
piscopus
Colonienfis.

Omnibel-
lis & in-
commodis
plena.

Quadrin-
gentesimus
Hirsaugi-
ensis annus.

Henricus
ultimus
Lantgra-
vius Alfa-
tia mori-
tur.

Imperator
totam de-
vastat Lon-
gobardiam

clesiæ diligeret, si Deum timeret, si Apostoliæ Sedis benevolentiam, quam paucis retro diebus in favorem suum adversus filium suum Henricum tanti faceret, quanti merito deberet constitutam cum Longobardis à Friderico avo suo pacem, quam Henricus pater suus servasset, etiam ipse inviolabiliter conservare dignaretur. Pro eadem causa tres ad eum Cardinales postea misit, qui ad Pontificem re similiter infectâ, Viterbium sunt reversi. Imperator itaque Fridericus, animum graviter offensum gerens adversum Longobardos, preces Romani Pontificis non curavit, sed progrediens, ut cœperat, majora eis inferre mala quotidie cogitavit. Urbem Brixianorum funditus evertit, & plures Longobardorum oppugnavit munitiones ac destruxit. Exercitum posthæc Mediolano ad movere statuit, & urbem, sicut avus olim fecerat, denuo subvertere. Verùm Mediolanenses cum socijs civitatibus, & totius Lombardiæ colligatione viribus resumpris ad Nonam Curtem, (sic enim locus appellatur) cum Friderico bellum inière, in quo superati, & ingenti clade percussii plures eorum trucidati sunt, alij vulnerati aut capti, reliqui urgentibus Cæsareanis in fugam necessariò conversi insuper & caragma suum amiserunt. In eo conflictu filius Ducis Venetorum, qui potestatis Mediolanensis civitatis eo tempore gessit officium, cum multis Longobardiæ Nobilibus captus est, qui jussu Imperatoris in Apuliam ductus, postea super eminentem ad litora maris turrim, fuit laqueo suspensus, cæteris concaptivis ejus diversis cruciatibus interemptis, ut nec unus quidem evaderet. Romanus autem Pontifex etsi Mediolanensium cladem satis moleste ferret, ac totus in Fridericum, ut hostem Ecclesiæ, animo commotus videretur, meliorem tamen spe fretus, Ducem Venetorum filij necem contra Imperatorem ulturum existimabat, atque ob id, foedera cum Venetis contra illum iniit, & classes quinque ac viginti trirremium communi impensa ordinavit. Imperator autem Cremonæ aliquamdiu consistens exercitûs augendi gratiâ, ubi magnam Quadragesimæ partem exegit. Interea Sifridus Archiepiscopus Moguntinus, cum esset homo prudens & astutus, metuens indignationem Sedis Apostolicæ per communionem Cæsaris, ut multis contigit, incurrere, quibus potuit modis Imperatorem, quatenus sibi ad suam Ecclesiam redire liceret, induxit. Unde persuasus Cæsar filium Conradum Regem ejus fidei committens, cum illo remisit in Germaniam, & totius Regni gubernationem ei commendavit. Posthæc Imperator Dominicæ Resurrectionis solemnia celebraturus, Paduam profectus est, quæ civitas Imperio ejus eo tempore parebat. Die autem Paschatistertiâ, cum jam Ecclesiam Cæsar ipse voluisset ingredi, & Sacrosanctis interesset Mysterijs, accelerans Papæ quidam tabellio, promulgatæ in eam ex communicationis sententiæ reddidit coram omnibus certiozem. Consequenter Pontifex Romanus excommunicatum Cæsarem per fratres minores denunciari fecit in universa terra Imperij. Diebus autem paschalibus apud Paduam exactis, Imperator jussit convocari exercitum, movitque castra in Venetos, qui partes Romani Pontificis tuebantur, quos veluti ranas paludibus conclusos (abactâ prædâ non modicâ) vehementer oppressit, maximisque calamitatibus afflixit. Sed cum ultra ire non posset, aquâ impediente & stagnis, Paduam revertitur, & obsides pro confirmatione fidei servandæ à Paduanis accepit. Deinde

Brixia urbs destruitur.

Filius Ducis Venetorum captus ab Imperatore suspenditur.

Fœdus Pacis cum Venetis contra Cæsarem.

Archiepiscopus gubernator Imperij.

Imperator Fridericus II. excommunicatur à Papa.

Imperator bellum intulit Venetis & vincit.

Veronam & Mantuam se velle obsidere simulans, eductis copijs, Parmam petit, atque inde Lucam, & ad ultimum Pisas.

Anno prænotato mortuus est Henricus Basiliensis Episcopus, & in majori Ecclesia, cui præfuerat, sepultus, cui Lutholdus quidam de Rotelnheim oriundus communi fratrum electione successit.

His temporibus Tartari, gentes idololatæ atque spurcissimæ de locis suis cum infinita multitudine more suo exeuntes, Moraviam, Ungariam, Poloniam, Lituoniam, omnésque adjacentes Provincias Christianorum ferro, incendio, ac rapinâ crudeliter devastantes, neces horrendas, & plura mala fidelibus intulerunt. Contra quos multi Principes, Comites, Nobiles & ignobiles, cruce fuerunt signati, & apud Morspurg urbem Saxonie convenientes, cum magno fidelium exercitu adversum illos feliciter pugnaverunt.

Cruce prædicatur in Tartaros.

MCCXXXIX.

Anno Ernesti Abbatis VIII. Indiæ. Rom: xn. major Ecclesia S. Martini Moguntini in quibusdam structuris de novo reparata, & in parte sui ampliata per Sifridum Archiepiscopum ejus cum solemnitate magna consecrata fuit in frequentia Prælatorum, & copiosa plebis multitudine.

Ecclesia Moguntina consecrata.

Eodem Anno solis defectio, quam Eclypsin Græci nominant, facta est, & magna pestilentie tabes in plerisque locis Europæ subsequitur. His quoque temporibus ferunt miraculum contigisse in Hispania, magnum & omnino insolitum, quod historiae introferere nostræ præcedentium exemplo non judicamus inutile, propterea quod fidem Christianam haud mediocriter confirmare videatur. Judæus quidam in Hispania partibus vinerum ampliari suum disponens, dum quoddam ingens saxum cominuisset in partes, reperit quandam in ipso lapide solido concavitatem, & in ea librum ligneum, Hebraicis, Græcis atque Latinis characteribus scriptum. Primus autem scripturæ ordo mundi proprietates ab Adam usque ad Legis tempora continebat. Secundus autem proprietates mundi quasque à tempore scriptæ Legis, usque ad Nativitatem Christi luculenter & breviter exprimebat. Tertius verò Filij Dei ex Maria Virginitatis Davidicæ Nativitatem, Passionem & mortem pro salute hominum exponebat. Et in fine scriptum erat, quod liber ipse in diebus Ferdinandi Regis Hispaniarum debebat inveniri à Zachariæ Judæi filio Nathan. Quæ cum Nathan Judæus legisset, cum tota domo sua conversus est.

Liber mirandus reperitur in saxo concavo.

Anno prænotato Fridericus Imperator II. inceptum cum Longobardis bellum continuabat, in amicos munificus existens & pius, in adversarios verò severus & crudelissimus. Multa Longobardis mala intulit, contra quos nunquam victus, sed victor gloriosus semper evasit. Urbes & mitiones eorum multas potenter subegit, incendit & destruxit, & quoscunque adversariorum Nobiles, sive potentes cepisset: non redimendos pecuniâ voluit, sed omnes mox laqueo suspendit.

Imperator devastat Longobardiam.

MCCXL.

Anno Ernesti Abbatis IX. conspirantibus omnibus Transpadanis civitatibus, Duce Gregorio quodam Montelongo Bononiensi & Apostolica Sedis Legato, Ferrariensem civitatem, cum Imperatore Friderico sentientem, invadere simul omnes Venetiarum classe admotâ, statuerunt. Verum ubi aliquandiu obsidione vallâssent urbem, cernentes,

Urbs Ferraria obsidetur à Venetis.

Dddd 2

se ni-

Venetorū
dolus &
fraus ināta

Imperator
devastat
Italiam.

Adversa-
riorum op-
pida sub-
vertit.

Imperator
obledit Ro-
mam.

Papa in Ur-
be obfessus
facit Lita-
nias ad De-
um.

Crux ad-
versus Im-
peratorem
prædicatur.

Romani
contra Im-
peratorem
portas e-
rumpunt.

se nihil contra eam posse proficere: ad consuetas fraudum & insidiarum suarum artes conversi, dolo terminandam suo more aggrediuntur. Ad colloquium sub confirmatione pacis jure jurando interpositæ Capitaneum Cæsaris, nomine Salinguerram, qui Ferarriæ præerat defensandæ per Legatum Apostolicum evocant, quem egressum de civitate mox dolose intercipiunt, & captivum Venetias transmittunt, ubi non diu post mori compulsus est. Capitaneo capto, urbs destituta suffragio defensionis à Duce Veneto capitur: Et Azoni Estensium Marchioni per Legatum Papæ gubernanda Ecclesiæ nomine commendatur. Interea cum hæc agerentur Fridericus Imperator Pisis consistens omnem Hetruriam seditionibus & discordijs replevit. Posthæc in Samnites movit: Beneventum vi cepit, diripuitque ac mœnia circumquaque simul & turres funditus evertit. Alia denique Samnitium oppida & castella numero non pauca in manu valida expugnans cepit, spoliavit, incendit, ac subvertit. Ravennam civitatem populosam atque ditissimam suo Imperio diu rebellem potenter subegit, & gloriose triumphavit. Picenum exinde percurrans in Flamineam usque Faventiam & Bononiam aliquantulum resistentem vi occupat, scholâ eorum in Patavium, quæ urbs olim à flumine præterfluente Ticinum dicebatur, translata, & cuncta in circuitu potenter devastat. Omnium denique oppida & munitiones Imperator Fridericus violenter destruxit, qui cum adversarijs sensissent, simul & illorum, qui dicebantur Neutrales, propterea quod nec Imperij sequerentur partes, nec Romani Pontificis vel Ecclesiæ, præter Fulginates & Viterbienses, quos cum subvertere potuisset, incolumes tamen servavit. Hos mox fuerunt secuti ortum Tuschanensem, Cornetam ac montem Faliscum inhabitantes, ad quos Ericum filium destinaverat cum copijs.

Defecissent tum quoque Romani, & procul dubio ad partes Imperatoris declinassent: si celerius Urbi copias admovisset. Romam itaque tardiùs obsidione vallavit: quo factum est, ut infirmis mora contulerit vires: & qui fuissent in turbatione subitanea pavidus: facti sunt cum consilio præsumptuosi. Cernens namque Romanus Pontifex Gregorius ix. in Urbe jam fortiter obsessâ Romanorum animos pavidos, seque in extremam difficultatem perductum, omni auxilio deficiente humano, ad implorandam Dei misericordiam se contulit; convocatisque cum plebe Clericis Litanias ordinavit. Tollens itaque manibus suis Pontifex capita SS. Apostolorum Petri & Pauli, turbâ Clericorum præcedente, ac populo sequente ab Ecclesia Lateranensi, ubi tum erat Sedes Pontificalis, per medium Urbis, ad Basilicam Principis Apostolorum iter precibus & lachrymis plenum continuavit: ubi post habitam commiserationibus orationem instructam; decretum contra Imperatorem Fridericum promulgavit: æternæ felicitatis præmia illis indubitanter pollicitus: qui adversus scelestissimum Dei & Ecclesiæ hostem Fridericum pugnaturi, crucis signaculum accepissent. Motus itaque lachrymosa oratione Pontificis populus Romanus, adunatis cruce signatorum copijs cum jam jam Cæsaris portas murosque fortissimo cum exercitu suorum decrevisset irrumpere, cominus in prælium pugnaturi, contra Fridericum Imperatorem de urbe turmatim egrediuntur. Quos videns Imperator contra se venientes cum nihil tale suspicaretur, primo quidem territus est: sed mox animo

mo in furorem concitatus, & factus audentior, suos cohortatur in pugnam: & ipse manu propria venientes veluti locustas Romanos interficiendo calcavit. Multus ibi sanguis funditur, omnes etenim cruce signatos Imperator ad se vivos iussit produci: quos partim per capita in crucis modum quadrifariam scindi: partim frontibus crucis formam ferro inuri: Clericorum verò coronas in modum Crucis vulnerari mandavit.

Tertiâ posthac die constantiam Romanorum admiratus obsidionem urbis continuo soluit: exercitumque in Campanos movit: & quidquid juris erat Ecclesiæ hostili animo devastavit. Beneventum violenter capiens militibus spoliandam diripiendamque concessit. Inde movens in Picentes Esculum obsedit. In Romandios inde ducens Ericum filium Sardiniae Regem agitandis subigendisque sibi Picenis adversantibus destinavit. Qui quidem Ericus animo ferox, & bellicosus, omnia ferro & igne devastavit, ac metum sui tunc quidem in omnes diffudit. Quiquidem resistere tentavit, in calamitatem maximam subito deduxit. In his expeditionibus Italia didicit; quid manus Teutonorum irritata possit, non enim dolo, non fraude, non insidijs, sed aperto decertare Marte Teutones consueverunt: hoc est, ferro, non veneno seu circumventionem.

Eo tempore Pontifex Romanæ Sedis Gregorius in tot angustijs animi positus cum omne auxilium humanæ virtutis ad resistendum Imperatori prorsus videret deficere. Divinum studuit propensius subsidium invocare. Unde constituit imprimis, ut illa Hermannii Contracti Monachi præcellens & dulcis Antiphona SALVE REGINA MISERICORDIÆ, certis in Ecclesia Dei horis ad reverentiam gloriosissimæ Virg: MARIE decantaretur, campanas quoque pulsari dum Sacrosanctum Christi Corpus levatur in Altari præcepit, laudisque intactæ Virginis MARIE sub matutinis ordinavit.

Anno deinde prænotato Gregorius Papa IX. sæpèdictus per literas & nuntios convocans omnes Christiani orbis Pontifices generale Concilium Romæ apud S. Joannem Lateranensem celebrandum indixit: in quo de abrogando Imperatore, suadentibus Gallorum & Angliæ Regibus, causa, ratio & sententia tractaretur, quod animatuertens Fridericus Imperator, omnes vias, terrâ marique diligentissimè præcludere curavit, quò nulli Episcoporum ex Germania neque ex Gallia, neque ex alijs nationibus veniendi Romam contra se ad Concilium, facultas permiffa videretur. Ericum verò Sardiniae Regem filium suum Imperator cum magna classe navium, de Apulia misit Pisas qui alto adnavigantes mare, duos Romanæ Ecclesiæ Cardinales & multos Episcopos Januensium navigio quadraginta galeas habentes inter portum Pisanum & Corsicam Insulam bello devicit, subactisque sibi Januensium navibus, multos eorum interfecit. Plurimos etiam captivos in Apuliam cum duobus Cardinalibus ad Imperatorem duxit, quos arctæ custodiæ tradidit. Ubi tunc Archiepiscopus Bisuntinus cum reliquis multis in mari submersus morte facis miserabili simul interiit.

Cujus rei nuntio Gregorius Papa IX. accepto, multisque malis circumseptus, ut animo quotidie deficiens, tandem in ægritudinem gravissimam incidit, quâ ingravescente nimium, vitam cum morte com-

Cruce signati puniuntur.

Ericus filius Imperatoris Rex.

Salve Regina cantari à Papa Gregorio præcipitur.

Concilium à Papa indicitur.

Cardinales capti & navis.

Cælestinus fit Papa IV.

mutavit, anno Pontificatus sui xiv. postquam Ganfredus Sabinensis Episcopus natione Lombardus in Papam electus, præfuit diebus decem & octo, Cœlestinus ejus nominis iv. in sua coronatione ex more nuncupatus. Erat enim vir undecunque doctissimus, & magnæ eloquentiæ, qui pacem inter Ecclesiam & Imperium reformasset, si vivere diutius licuisset. Qui mox ut ordinatus est, Legatos ad Fridericum Imperatorem Faventiam obsidentem misit, eumque multis de futura pace pollicitationibus delinire conatus est. Sed priusquam Fridericus Cæsar potuerit dare Legatis responsum, Cœlestinus Papa octavo decimo Pontificatus sui die mortuus est. Post cujus mortem Sedes Apostolica vacavit mensibus uno & viginti: propter multorum Cardinalium absentiam, qui ab Imperatore Friderico in diversis locis detinebantur captivi.

Cœlestinus obiit. Sedes vacat mensibus xxi.

Eodem anno Fridericus Imperator Faventiam fame tandem & longâ obsessione pressam cepit. Inde Bononiam ducens exercitum, cum eâ potiri non posset, agro circumquaque vastato in Mutinenses ac Regios movit, agrisque vastatis Parmenses vi oppressit.

Moneta fit de corio in exercitu Imperatoris.

Deficiente autem post jocalium & Vaforū impignorationem Imperatori pecuniâ; nequaquam animum remittebat à captis, qui novo reposito consilio, ut militibus promissa stipendia solueret; monetam de corio, quæ florenum solueret aureum, imaginem simul & inscriptionem sui nominis continentem fieri mandavit, statuens in exercitu edictum, ut quicumque præsentaret talem suo thesaurario monetam; acciperet pro ea monetam auream, nummum videlicet aureum, qui tunc dicebatur Augustanus; sicut hodie in Italia Ducatus, cujus quidem sculptura ex uno latere facies erat Imperatoris, & ex alio species Aquilæ formata, cum nominis inscriptione Friderici II. Imperatoris. Et de moneta coriaria militibus in obsidione Faventina quoque stipendia solvebantur, pro qua tamen auream postea, juxta promissum receperunt, ut signa esse viderentur obligatoria potius quàm pecunia. Hoc ipso anno Henricus Rex miserabilis Friderici Imperatoris filius captivus in Sicilia, de quo supra diximus anno Ernesti Abbatis IV. vitam in carcere positus terminavit.

Augustanus moneta fuit.

Henricus Rex captivus moritur.

MCCXLI.

Oppidum Crüzenach in Comitatu Spanheim.

Anno Ernesti Abbatis X. Conradus Episcopus Spirensis, de consensu & voluntate fratrum suorum, de capitulo memoratæ Ecclesiæ, omnia bona sua quæ habebat in villa Crüzenach prope Spanheim in Naggavio sita, cum omnibus proventibus, justitia & jurisdictione temporali vendidit Comiti Seynensi, pro centum & mille marcis argenti puri. Hæc quidem villa Crüzenach, quæ nunc est oppidum, aliquando pertinebat ad Imperium, postea Comes Hirsutus accepit eam in feudale beneficium, deinde Monasterio S. Matthiæ Apostoli extra muros Trevirorum nostri Ordinis collata fuit: exinde vendita est Ecclesiæ Spirensi: postea, sicut diximus, comparavit eam Comes quidem de Seyn: à Comitatu verò Seynensi tandem venit ad Comitem de Spanheim, cum una filia in uxorem illi data. Postremò Elisabeth uxor Joannis ultimi Comitis de Spanheim Comitatum submisit Comiti Palatino Rheni, post cujus mortem trifariam divisus manet usque in præsentem diem. Et sic oppidum Crüzenach, & Comitatus de Spanheim hodie tribus Dominis subijciuntur, videlicet Ludovico Rheni, Palatino Comiti, Bavariæque Duci ac Prin-

Comitatus prefatus dividitur.

Principi Electori. Christophero Marchioni de Baden, & Joanni Bavaricæ Duci, qui moratur in oppido Sommeren dicto apud Cynosos.

Eodem anno David Pastor Ecclesiæ Parochialis in Roxheim Moguntinæ Diocesis, haud procul à memorato oppido Crüzenach à rusticis villæ Sommerloch prope Waldenhausen curæ suæ commissis Parochianis crudeliter occisus est; propter quod à Sifrido Archiepiscopo Moguntino fuerunt excommunicati, anathematizati ac maledicti: gravissimæque impietatis suæ pœnas acceperunt. Omnes enim qui conscientias suas contagione tanti sceleris polluerunt, malâ morte in brevi sublati sunt; quorum alij comprehensi & rotati; alij per fugam lapsi malè interierunt.

Anno etiam prænotato, ut Palmerius est author, mons dehiscens à Monte, vallésque coarctans in Burgundia, multa agricolarum hominum millia in circuitu comorantium subito oppressit.

MCCXLII.

Anno Ernesti XI. Fridericus Imperator Romanorum secundus ad preces & instantiam Baldevini Græcorum Imperatoris Cardinales, quos detinebat captivos, quò vellent liberos abire permisit. Qui statim Anagninæ convenientes Symbaldum Cardinalem, patriâ Januensem, in Romanum Pontificem elegerunt: qui sua in coronatione, Innocentius ejus nominis quartus nuncupatus, præfuit annis ix. mensibus sex, diebus totidem, vir in utrôque jure doctissimus & animi constantiâ infatigabilis; qui adhuc Cardinalis Imperatori fuit amicus charissimus: sed Papa factus mox in hostem est acerrimum comutatus: unde cum diceretur Imperatori à nunciis: Gaudeat serenitas tua invictissime Cæsar, quoniam tibi ex voto succedent, cum Symbaldum Cardinalem nunc Pontificem habeas amicum: tale fertur dedisse responsum. Gaudendum mihi censebam, si bonum esset Cardinalem amicum in acerrimum hostem Romanæ Ecclesiæ Pontificem permutâsse. Qui quàm dixerit verum in sequentibus patuit: cum illum in Concilio Lugdunensi penitus ab Imperio deposuit. Innocentius autem Papa memoratus, cum esset in utrôque jure doctissimus multa scripsit &, ante & in Pontificatu præclara Synthemata: quibus ingenij sui dexteritatem ostendit. Imprimis quidem apparatus super Decretalibus edidit: quem secundum partes materiæ in libr. quinque divisit. Alium quoque apparatus minorem composuit, quem Authenticas prænotavit. Contra Petrum de Vincis tractatum insignem edidit de potestate Imperij & Ecclesiæ, quem Apologeticum nominavit. Sororibus quoque S. Claræ vivendi Regulam composuit, & Mendicantium Ordines multum ampliavit.

Anno prænotato XIII. die mensis Aprilis horâ vesperarum casuale incendium Wormatiæ ortum majorem urbis partem consumpsit: & damnum civibus ingens attulit. In quo quidem incendio plus quàm trecenti homines perierunt.

Eodem año XXVIII. die mensis Martij obiit Theodericus Archiepiscopus Trevirorum anno Pontificatus sui xxx. ætatis verò 72. in majori Ecclesiâ S. Petri sepultus: vir per omnia magnificus & æternâ memoriâ dignus, qui utilitatibus plebis sibi commissæ diligenter intendit. Huic in Archiepiscopatu successit Arnoldus majoris Ecclesiæ Præpositus filius Comitis de Ysenberg ex sorore nepos, sui prædecessoris memorati Friderici, & præ-

David pastor in Roxheim à rusticis occiditur.

Mons dividitur.

Innocentius fit Papa IV.

Cardinalis amicus fit Papa Cæsari adversarius.

Opuscula Papæ Innocentij.

Wormatia flagrat.

Rudolphus
in dissensio-
ne contra
Arnoldum
eligitur.

& præfuit annis xvi. contra hunc Arnoldum à majori parte Capituli canonice electum, Rudolphus de Saraponte Præpositus S. Paulini à paucis eligitur: & auxilio Ducis Lotharingiæ, Comitum quoque de Luzelpurg, & de Seyna confisus aliquamdiu memorato Pontifici reluctatur, tandem Innocentius Papa in Concilio Lugdunensi, concordiam interponens, confirmavit Arnoldum, ut electum canonicè, Rudolphum verò repudiavit, Arnoldo nihilominus indulgit, ut omnia Ecclesiæ beneficia, quæ prius habuit, ad mensuram usum propriæ retineret.

Imperator
bellum Ita-
licum con-
tinuat.

Anno prænotato Fridericus Imperator bellum, quod in Italia contra Lombardos & reliquos imperio rebelles inchoaverat, sine intermissione continuat, & gloriosus ubique contra æmulos triumphavit. Ad sollicitationem verò Imperatoris Constantinopolitani tractatus pro concordia pacis inter Ecclesiam & Imperium hoc ipso anno plures habitus sunt: qui tamen ad necessarium effectum impediendo hominum malitia non venerunt.

MCCXLIII.

Hoc anno
Monaste-
riū Lorich
datur Præ-
monstra-
tensis.

Anno Ernesti Abbatis XII. Indiæ. Roman. i. famosissimum illud Ord. nostri Monasterium Laurissense, cujus infelicitatis historiam paulò ante plenius ac sufficienter digessimus, Ordini Præmonstratensium donatum est, machinatione Sifridi Archiepiscopi Moguntini, quemadmodum in superioribus per anticipationem consultè diximus: ut seriem totius historiæ translatis imò desolatis Monasterij uno loco distribuere.

Simon Mo-
nachus in
Hasslingio
nostri Or-
dinis.

Claruit his temporibus in Brabantia Simon Monachus Cœnobij Hasslingensis nostri Ordinis, homo tam in divinis quam in secularibus scripturis studiosissimus, & sedulâ exercitatione peritus, qui scripsit non parva utilitatis multa volumina, quibus nomen suum memoriæ posterorum laudabiliter commendavit. E quibus reperiuntur subiecta. Sermones in Cantica Canticorum lib. i. In Regulam Sanctissimi P. N. Benedicti lib. i. Visio cujusdam Conversi admirabilis lib. i. Sermones etiam plures pro Monachorum ædificatione composuit. Moralia quoque B. Gregorij Papæ Magni super historiam S. Job in libros decem abbreviando comportavit, meliora quæque & suo proposito magis convenientia excerpens.

Joan: Teu-
tonicus Do-
ctor & Epi-
scopus Præ-
dicator.

Joannes etiam Teutonicus patriam Friburgiensem in Alsatia, Ordinis fratrum prædicatorum S. Dominici Conventus Argentinenfis, & postea, ut ferunt, Episcopus Bossinensis in Ungaria, vir undecunque doctissimus, hæc tempora & vitæ sanctimoniâ & eruditione suâ reddidit clariora. Qui cum esset juris utriusque Doctor celeberrimus, scripsit ad eruditionem simplicium Sacerdotum insigne opus Casuum, quod comuni vocabulo Summam Confessorum nuncupamus. lib. v. Super Decretis quoque Gratiani, Apparatum notabilem composuit. Corpus verò illius in Conventu Argentinenfi habetur sepultum, ibi quondam plura feruntur ostensa miracula.

MCCXLIV.

Innocentius
Papa fu-
gicus Im-
peratorem
exivit Ita-
liam.

Anno Ernesti Abbatis XIII. cum Fridericus Imperator totam suo exercitu devastaret Italiam: metuens Papa Innocentius aliquando posse manus illius incidere: statuit iram ejus, simul & periculum longius proficiscendo, saltem ad tempus declinare. Cernebat enim quod Concilium
Romæ

Romæ celebrare Pontificum generale non posset, propter adversantem sibi potentiam Cæsaris Friderici, quem omnino deponere ab Imperio disposuit, & ideo Italiam exiit. Jam etenim Romani cum Imperatore sentire cœperant, & partes Innocentij deserere, propterea incautum sibi judicavit cum eis diutius permanere. Januensium igitur navigio fretus, quod apud Centum-cellas in portu confederat, in Galliam profectus est. Quem Ludovicus Rex Gallorum, summa cum veneratione suscipiens Lugdunum conduxit, ubi ab omnibus reverenter exceptus, ibidem aliquamdiu subsistendo quievit, mittensque literas & nuncios in omnem terram Concilium Episcopis indixit.

Innocentius
Papa venit
in Galliam.

Lugduni
Concilium
convocat.

Anno prænotato Innocentius Papa IV. Lugduni consistens Decano majoris Ecclesiæ Moguntinæ mitræ Pontificalis usum in præcipuis festivitibus, pro Dei domus reverentia, & honore frequentantiū, sicut patet in literis, quæ sequuntur, indulgit: *Innocentius Episcopus servus servorum DEI. Dilecto filio Decano Moguntino, Capellano nostro, salutem & Apostolicam Benedictionem. Nostram & Apostolicæ Sedis gratiam obsequiosâ puritate fidei dudum multipliciter meruisti, ad hoc semper invigilans omnem de te propellendo formidinem, quod sub experientia laborum gravium ejusdem Sedis ampliare posses honorem. Ut autem ex hujusmodi meritis cordi tuo gaudium, & alijs devotionis producat exemplum, tibi, & successoribus tuis, quod in Ecclesia Moguntina in præcipuis solemnitatibus in celebratione divinorum uti perpetuò mitrâ possitis, quâ Prepositus & Cantor ejusdem Ecclesiæ uti dicuntur, auctoritate presentium indulgemus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Datum Lugduni IV. Non. Aug.*

Ufus mi-
træ Decano
Mogunti-
no conce-
ditur.

Anno prænotato Fridericus Imperator II. Imperium suum non refrænans, quo semel animo concitatus ferebatur in Longobardos, multa in Italia constituit bella, omnia pro posse devastans, quæ vel ad Pontificis jurisdictionem pertinebant Romani, vel Longobardorum partibus favebant. Sed Pontifex Lugduni consistens totius orbis Christiani Præfulibus Concilium generale post triennium ibidem fore celebrandum pronuntiavit, cunctis ut adesse curent præcipiens. Interea Conradus Rex Francorum Orientalium, filius Imperatoris Friderici, adolescens ingenio maturus & acer, mandato patris obtemperans, Regnum auxilio Sifridi Archiepiscopi Moguntini strenuâ provisione in Teutoniæ partibus gubernavit, Sueviæque Ducatum administravit.

Imperator
Papa partes
persequitur.

Rex Con-
radus gub-
ernat.

MCCXLV.

Anno Ernesti Abbatis XIV. sive & ultimo currente hoc est XII. die mensis Januarij circa horam vespertinam audita sunt apud Francos Orientales horrenda tonitrua cum ventis multis & adeo impetuosis, quod multa subverterunt aedificia, homines subito complures miserabiliter opprimentes. Tantus tum Peapolitanos cum vicinis eorum terror invasit, ut diem putarent instare novissimum. Nam & terræmotus cum fulgure & coruscationibus horrendis pluries insonuerunt.

Eodem anno III. die mens. Februarij Ernestus sæpe memoratus Abbas hujus insignis Monasterij Hirsaugiensis quartus atque vicimus, anno ætatis suæ LXII. post multos labores & diuturnas infirmitates exutus corpore ad Dominum migravit, in Ecclesia Monasterij principali, cum suis antecessoribus, ut moris est, sepultus, vir bonus, & pacificus in se, sed Monachorum vitæ neglector. **Eccc**

Ernestus
Abbas hu-
jus Ceno-
bij 24. mor-
tuitur.

De